wroclaw.pl

Karta Seniora

W czwartki i piątki na miejskich targowiskach będzie rozdawana Wrocławska Karta Seniora – dozwolona od lat 60+. Weź ją, bo daje dużo zniżek.

str. 15

ISSN: 2719-7948 BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA NR 43 (204), 6-12.11.2024

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

TOMASZ HOŁOD

str. 10-11

Świętuj, spacerując

Nowa linia okólna 0 zacznie krążyć 30.11

Podobnej trasy tramwajowej naokoło centrum ze świecą było szukać w innym mieście. Dlatego zerówka wróci na tory – dokładnie w andrzejki.

str. 6

W listopadzie łyżwy włóż, bo taniej

Spiska, Wejherowska czy Sukielicka – gdzie macie najbliżej? Dzieci już odliczają czas do śnieżnej zimy, więc poślizganie się na lodzie skróci ten czas.

str. 9

Panowie, badajcie się na zdrowie

Zachęcamy, by podkręcić wąsa i pójść na bezpłatne badania profilaktyczne. Ale jeśli nie hodujecie zarostu, też idźcie teraz – żeby nie było za późno.

str. 14

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA **WWW.WROCLAW.PL**

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

Szanowni Państwo,

„Gdy wieje wiatr historii, ludziom jak pięknym ptakom rosną skrzydła, natomiast trzęsą się portki pętakom" – lubię ten cytat z K.I. Gałczyńskiego. Trudno mądrzej i prościej zamknąć w słowach, czym jest polski patriotyzm. Czym jest dla nas szum husarskich skrzydeł, wiktoria wiedeńska, 11 listopada 1918 roku, kampania wrześniowa 1939 roku czy dziesiątki innych wydarzeń, gdy wiał wiatr historii.

Ale rosną nam skrzydła nie tylko na wspomnienie wielkich zrywów niepodległościowych. Chyba jeszcze mocniej poruszające są te momenty, gdy udowadniamy, jak dojrzałym jesteśmy społeczeństwem. Tak było choćby w czasie ostatniej powodzi. Dlatego cieszę się z decyzji Ministerstwa Kultury oraz Telewizji Polskiej, by to we Wrocławiu zorganizować koncert z okazji 11 listopada. Koncert „Jesteśmy sobie potrzebni" będzie łączył wątki narodowościowe, patriotyczne z podziękowaniem dla służb za działania w czasie powodzi.

To niezwykłe wydarzenie z udziałem orkiestry, tradycyjnych polskich instrumentów ludowych oraz znakomitych artystów, m.in. Kayah, Piotra Cugowskiego, Natalii Kukulskiej, Kamila Bednarka i wielu innych, podzielone będzie na dwie części. Pierwsza, poświęcona solidarności z powodzianami, zakończy się wspólnym wykonaniem utworu „Moja i Twoja Nadzieja". Druga część koncertu skupi się na utworach, które opisują polską rzeczywistość i uczą nas, jak ważne są więzi międzyludzkie. Wstęp na koncert jest bezpłatny, a dla osób, które nie mogą być z nami osobiście, zapewniona będzie transmisja w TVP1 i TVP World.

W czasie koncertu zaprezentujemy też krasnala „Powodzianka", który ostatecznie zapewne zamieszka gdzieś w okolicach Marszowic, bo to tam w czasie wrześniowej wielkiej wody najmocniej mieszkańcy wspólnie ze służbami chronili swoje domy i Wrocław.

11 listopada w poniedziałek bądźmy razem na wrocławskim Rynku o godzinie 20.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 7.11	PT. 8.11	SOB. 9.11	ND. 10.11	PN. 11.11	WT. 12.11	ŚR. 13.11
8°C	7°C	8°C	8°C	8°C	8°C	9°C

KARTKA Z KALENDARZA

LISTOPAD

WIKIPEDIA

6 listopada 1996

budynki dawnego kina i domu kultury „Światowid" na Sępolnie przekazane zostały kościołowi ewangelicko-augsburskiemu. Był to powrót do ich pierwotnej funkcji. Kino urządzone było w gmachu przedwojennego kościoła.

WIKIPEDIA

7 listopada 1822

urodził się Franz Schlegel – niemiecki lekarz, założyciel ogrodu zoologicznego we Wrocławiu. Schlegel był pierwszym dyrektorem wrocławskiego ogrodu zoologicznego, w latach 1864-1882.

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

8 listopada 2022

geodeta Mariusz Meus wyznaczył centroid, czyli centralny geodezyjny punkt Wrocławia. Środek miasta znajduje się w parku Popowickim. Jego współrzędne to 51°07'39,7013" N; 16°59'46,0093" E.

POLSKA-ORG.PL

9 /10 listopada 1938

doszło do tzw. Nocy Kryształowej. Nazistowskie bojówki podpaliły wówczas Nową Synagogę przy ulicy Łąkowej we Wrocławiu. Zdemolowano także wnętrze synagogi Pod Białym Bocianem przy ul. Włodkowica.

POLSKA-ORG.PL

11 listopada 2011

przy ulicy Lotniczej otwarto przystanek kolejowy Wrocław Stadion. Węzeł komunikacyjny przy Tarczyński Arena obejmuje również przystanek tramwajowy i wjazd na Autostradową Obwodnicę Wrocławia (AOW).

Radośnie uczcijmy niepodległość 11.11

Radosna Parada Niepodległości od ponad dwóch dekad jest głównym wydarzeniem wrocławskiego świętowania rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. 11 listopada mieszkańcy maszerują razem ulicami i biorą udział w wydarzeniach. Co w programie w tym roku?

Agata Zięba

Radosną Paradę Niepodległości wymyśliły w 2002 r. dwie pasjonatki edukacji: Ewa Skrzywanek i Małgorzata Olewińska-Syta. Pierwszy przemarsz wystartował spod pomnika Konstytucji 3 Maja przy Panoramie Racławickiej do Rynku. Z roku na rok kolorowy korowód rozrastał się, zmieniał trasy i ostatecznie tłumy wrocławian oraz zaproszonych gości spotykają się w Centrum Historii Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej, gdzie zaczęła się wrocławska walka o wolność za PRL-u. W zeszłorocznej paradzie wzięło udział 7 tys. uczestników. Jak będzie w tym roku?

– Jestem bardzo dumny z tego, że Wrocław pokazuje całej Polsce, że można świętować ten dzień radośnie, podniośle, patriotycznie i przede wszystkim wspólnie, szukając tego, co łączy – mówi dr Andrzej Jerie, dyrektor Centrum Historii Zajezdnia.

TOMASZ HOŁOD

Radosna Parada Niepodległości idzie ulicami Wrocławia 11.11 od 22 lat. Na zdjęciu edycja z 2022 roku

Na Radosną Paradę Niepodległości zaproszeni są wszyscy: rodziny z dziećmi i bez dzieci, pary i single, seniorzy, studenci i uczniowie – jednym słowem, każdy, kto ma ochotę. Wystarczy przyjść 11.11 przed godz. 10 na pl. Wolności i przy dźwiękach muzyki pokonać 3-kilometrową trasę do CH Zajezdnia. Kto się nie czuje na siłach, aby przebyć ją pieszo, może pojechać zabytkowym autobusem Ogórkiem. Mile widziane będą biało-czerwone barwy – warto wziąć małe flagi, przypiąć do ubrania kotylion. Animatorzy CH Zajezdnia wraz z wolontariuszami ozdobią chętnym twarze biało-czerwonymi farbami.

Zgodnie z tradycją podczas parady wystąpią: chorągwiarze z Gwardii Gryfa, orkiestry dęte, mażoretki i grupy rekonstrukcyjne. Swoją obecnością zaszczycą nas także marszałek Józef Piłsudski, Roman Dmowski i Ignacy Paderewski, jadący w odkrytym samochodzie. Jak to? Sprawdźcie sami. Atrakcje czekają też przy Grabiszyńskiej:

- godz. 10-18 zwiedzanie wystawy głównej CH Zajezdnia,
- godz. 12 odśpiewanie Mazurka Dąbrowskiego,
- godz. 12-15 występy artystyczne.

Ale świętowanie w Zajezdni zacznie się już dwa dni wcześniej: 9 i 10.11 można wziąć udział w warsztatach tworzenia rodzinnej kapsuły czasu. W sobotę 9.11 wystąpi chór Apasjonata, a 10.11 odbędzie się zlot zabytkowych samochodów. Szczegóły i zapisy na **zajezdnia.org**.

Hasłem tegorocznego Święta Niepodległości jest WOLNOŚĆ. Pokażmy, że jest dla nas ważna i jak się z niej cieszymy. Wrocław od lat jest przykładem na to, że można świętować ten dzień radośnie, podniośle i RAZEM.

› **Więcej wydarzeń z okazji Dnia Niepodległości na www.wroclaw.pl**

Plac Nowy Targ kandydatem do nagrody

OLEKSANDR POLTAKOVSKY

Zielony Nowy Targ to teraz miejsce, w którym można odpocząć

Na Nowym Targu zamiast betonu mamy ponad 170 drzew i kilkadziesiąt tysięcy mniejszych roślin. Ta metamorfoza została dostrzeżona i Wrocław powalczy o nagrodę Green Cities Europe Award.

Redakcja

Na dachu podziemnego parkingu rośnie kilkanaście roślin na metr kwadratowy. Dzięki temu historyczny plac zmienił się w zieloną przestrzeń, która poprawia mikroklimat i jest jednym ze sposobów walki z efektem miejskiej wyspy ciepła.

Zielona inwestycja na placu Nowy Targ została doceniona nie tylko przez mieszkańców. Zielony Nowy Targ został polskim reprezentantem do prestiżowej nagrody Green Cities Europe Award 2024. To IV edycja międzynarodowego konkursu, prowadzonego przez Europejskie Stowarzyszenie Szkółkarskie. W naszym kraju za jego koordynację odpowiada Związek Szkółkarzy Polskich wraz z Agencją Promocji Zieleni. Rozważane były 22 polskie kandydatury, a wybrano wrocławski Nowy Targ. Czy wrocławski plac zdobędzie prestiżową nagrodę, dowiemy się pod koniec stycznia 2025 roku, na największych światowych targach ogrodnictwa IPM Essen.

Przygotuj wigilię pełną ciepła

Świąteczny poczęstunek dla osób samotnych i w kryzysie bezdomności w Czasoprzestrzeni to już kilkuletnia tradycja. W ubiegłym roku udało się przygotować wieczerzę dla 500 osób. W przygotowaniach do wigilii pomagała wówczas setka wolontariuszy. Będą potrzebni także teraz. Jeśli chcesz zostać jednym z nich, przyjdź na spotkanie w środę 13 listopada o godz. 18 do Czasoprzestrzeń, ul. Tramwajowa 1-3 (budynek biurowy, parter). Wigilia Pełna Ciepła odbędzie się już po raz szósty.

Oddaj krew w Aquaparku 7.11

We Wrocławiu wciąż brakuje krwi, dlatego Aquapark Wrocław zaprasza do mobilnego punktu krwiodawstwa w czwartek 7 listopada, który stanie przy wejściu głównym do obiektu przy ul. Borowskiej 99. Czynny będzie w godz. 9-13. Na każdego uczestnika akcji czeka prezent niespodzianka od Aquaparku. Jak się przygotować? W ciągu dwóch dni przed oddaniem krwi wypij około 2 l płynów, nie pij alkoholu min. przez 24 godziny, a w dniu donacji wyśpij się, zjedz lekkostrawny posiłek 2 godziny wcześniej i nie pal papierosów.

Zobacz, jak dyżurują radni miejscy

Spotkania z radnymi miejskimi odbywają się w godz. 15-16.30 w Sukiennicach 9 (pok. 204 i 205).

Najbliższe dyżury mają następujący radni:

- Robert Leszczyński i Robert Pieńkowski – 6 listopada
- Martyna Stachowiak – 13 listopada
- Magdalena Razik-Trziszka, wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej Wrocławia – 14 listopada (w godz. 14.30-16)
- Piotr Uhle – 20 listopada.

Aktualny harmonogram dyżurów znajduje się na stronie **wro.news/dyzury-radnych**.

Kto wymyśla i tworzy Wrocław? Zgłoś kandydata

Szukamy ludzi, dzięki którym nasze miasto staje się coraz lepsze do życia, słychać o nim w Polsce i na całym świecie. Dostaliśmy już prawie 100 zgłoszeń, czekamy na kolejne nominacje wybitnych naukowców, społeczników, artystów, biznesmenów. Jest na to czas do końca miesiąca, ale my namawiamy – zróbcie to już teraz!

KATARZYNA KORNICKA, NAUKA / TECHNOLOGIE

KRZYSZTOF JARZYNA, BIZNES

DOBROMIŁA JANKOWSKA, KULTURA / SZTUKA / DIZAJN

CAFE RÓWNIK, SPOŁECZEŃSTWO / MIASTO

JANUSZ KRZESZOWSKI (3), MAGDALENA TALIK (1)

Redakcja

Naukowczyni w Katedrze Biologii Eksperymentalnej Uniwersytetu Przyrodniczego, praktyk branży automotive z doświadczeniem menedżerskim, tłumaczka anglojęzycznej prozy i personel klubokawiarni Równik. To laureaci plebiscytu 30 Kreatywnych Wrocławia z minionych lat. Jak zmieniło się ich życie, od kiedy zdobyli tytuł Kreatywny Wrocławia?

KW 2021: dr Katarzyna Kornicka-Garbowska

Wtedy doktorantka, teraz już doktor, pracuje jako adiunkt w Katedrze Biologii Eksperymentalnej Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt. Gdy została KW 2021 zajmowała się nowoczesnym „eliksirem młodości". Tłumaczyła to tak: – Komórki macierzyste w naszych organach starzeją się wraz z wiekiem. Za ich upośledzenie odpowiadają głównie niefunkcjonalne mitochondria, czyli elektrownie w komórce. Wymieniając mitochondria na nowe, jesteśmy w stanie zwiększyć użyteczność komórek w potencjalnej terapii. W skrócie można powiedzieć, że to eliksir młodości.

KW 2021: Krzysztof Jarzyna

Dyrektor zarządzający hiszpańskiej firmy produkcyjnej Industrias Alegre S.A., która jest międzynarodowym dostawcą części z tworzyw sztucznych dla sektora samochodowego. – Nie trzeba być kreatywnym, aby stwierdzić, że całe miasto jest kreatywne, pełne ludzi z pasją, którzy tworzą cuda. To zaszczyt być w grupie nagrodzonych, którzy są takimi wspaniałymi ludźmi. I jednocześnie to skrzydła, abyśmy się wznieśli jeszcze wyżej, abyśmy wszyscy tworzyli społeczność szczęśliwą i zrealizowaną, a ten konkurs temu sprzyja – dodaje.

KW 2020: Dobromiła Jankowska

Najbardziej znana i ceniona obecnie wrocławska tłumaczka prozy anglojęzycznej (która przybliża nam książki: Davida Vanna, Lucii Berlin, Sigrid Nunez. Na co dzień jest kierownikiem Gabinetu Literackiego im. Różewicza w Muzeum Pana Tadeusza, a dodatkowo koordynuje Międzynarodowy Festiwal Opowiadania. – Po odebraniu nagrody KW 2020 jeszcze więcej tłumaczę. Dostałam wiele nowych propozycji przekładów literatury pięknej, zarówno opowiadań, jak i powieści – między innymi wspaniałej „Fugi" Lauren Groff, zamykającej cykl książki „Witaj w domu" Lucii Berlin czy irlandzkiej „Kolonii" Audrey Magee – wylicza.

KW 2019: Cafe Równik

Klubokawiarnia przy ul. Jedności Narodowej 47 na wrocławskim Nadodrzu. Działa od 2018 roku jako pierwsze w Polsce miejsce, w którym barmanami i kelnerami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Byli sensacją KW 2019. – Tamta wygrana wciąż nas motywuje do dalszych działań – zapewnia Piotr Lewandowski, kelner z Cafe Równik.

Ósma edycja konkursu

Przed nami 8. edycja 30 Kreatywnych Wrocławia, konkursu, w którym chcemy promować osoby niezwykłe, wybitne, tworzące i pracujące dla naszego miasta. Zarówno te z dużym doświadczeniem, jak i młode, dopiero stawiające pierwsze kroki w karierze. Do tej pory wyróżniliśmy już 210 Kreatywnych. W konkursie 30 Kreatywnych Wrocławia mogą brać udział tylko osoby pełnoletnie, które nie były laureatami wcześniejszych edycji. Zgłoszenia przyjmujemy do **30.11.2024.**

Cztery kategorie

30 Kreatywnych Wrocławia będziemy wybierać w 4 kategoriach:

- nauka/technologie,
- biznes,
- kultura/sztuka/dizajn
- społeczeństwo/miasto.

Po zakończeniu etapu zgłoszeń, jury konkursowe, w skład którego wejdą zarówno dziennikarze redakcji portalu, jak i osoby z zewnątrz, zweryfikuje zgłoszenia i wybierze laureatów 30 Kreatywnych Wrocławia 2025.

Laureatów poznamy podczas uroczystej gali w kwietniu 2025. Zwycięzcy otrzymają pamiątkowe dyplomy, statuetki, zostaną też przedstawieni na specjalnej stronie internetowej 30 Kreatywnych Wrocławia i w biuletynie wroclaw.pl

Formularz i regulamin na: 30KW-formularz

Weź udział w konsultacjach na temat elektryków

Czy wymiana autobusów na elektryczne jest opłacalna? Jakie korzyści – dla mieszkańców, środowiska, miasta – mogłoby to przynieść? Jakimi trasami powinny jeździć ekoautobusy? Zapoznaj się z dokumentem, który odpowiada na te pytania i weź udział w konsultacjach. Możesz to zrobić do 15 listopada.

TOMASZ HOŁOD

Według ustawy od przyszłego roku po Wrocławiu powinno jeździć 20 proc. autobusów zeroemisyjnych

Beata Turska

W konsultacjach na temat dokumentu „Analiza kosztów i korzyści związanych z wykorzystaniem autobusów zeroemisyjnych przy świadczeniu usług komunikacji miejskiej" (przygotowanego przez Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o.) mogą wziąć udział nie tylko rady osiedli, stowarzyszenia czy eksperci, ale też zwykli mieszkańcy, którzy chcą mieć wpływ na to, jak się zmienia nasze miasto.

Co zawiera dokument?

Mówi m.in. o tym, że zgodnie z wymogami ustawy o elektromobilności od przyszłego roku Wrocław powinien mieć 20 proc. autobusów zeroemisyjnych, a od 2028 roku – 30 proc. (przy założeniu pozytywnego wyniku analizy kosztów i korzyści). Wymiana pojazdów (na zasilane elektrycznie lub wodorowe) stanowi jedną z rekomendacji Panelu Obywatelskiego z 2021 roku.

Taka wymiana jest kosztowna, zwłaszcza że wydatki dotyczą nie tylko zakupu pojazdów, ale także budowy niezbędnej infrastruktury ładowania (stacje ładowania, pantografy), jednak przynosi wiele korzyści, przede wszystkim czystsze, zdrowsze powietrze i zmniejszenie hałasu. Zużyte baterie autobusów elektrycznych mogą być wykorzystywane np. jako magazyny energii dla budynków użyteczności publicznej lub ponownie wykorzystane w drodze recyklingu (niektórzy producenci oferują odbiór zużytych baterii).

Eksperci wybrali kilka linii, po których mogłyby pojechać autobusy ekologiczne w naszym mieście. Mowa o liniach 106, 129, 124, 127, 128,134, 142, 143, 148, 319, a także (wybranych do częściowej elektryfikacji) liniach aglomeracyjnych 115, 120, 121, 904, 911, 914, 920, 921, 924, 928, 930, 931, 944, 945, 961, 964. Warto się do tych planów odnieść.

Trzeba wziąć udział!

Uczestnicy konsultacji mogą odnieść się do każdego fragmentu dokumentu, zgłosić własne propozycje albo zwrócić uwagę na aspekty, które, ich zdaniem, zostały pominięte.

Jak to zrobić?

- Do 15 listopada tego roku można wziąć udział w webankiecie i tu odnieść się do całego dokumentu lub zaproponować zmiany, wskazując konkretne miejsce (rozdział lub stronę), do którego odnosi się opinia. Jest ona dostępna na stronie https://wro.news/elektryki-ankieta.
- 7 listopada (czwartek) o godz. 17.30 odbędzie się także spotkanie konsultacyjne. Można w nim uczestniczyć na dwa sposoby: osobiście w ODLOT. Strefa Partycypacji, ul. Piłsudskiego 34, lub zdalnie poprzez platformę Clickmeeting pod adresem wro.news/elektryki-spotkanie.
- Do 15 listopada można również zgłosić swoje uwagi w formie ustnej lub pisemnej w Wydziale Inżynierii Miejskiej Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, w pokoju 312 w godz. 7.45 – 15.45. Konsultowany dokument znajduje się na miejscu.

Więcej informacji na stronie wro.news/elektryki-wroclaw-rozmawia

Skwer Scharouna nabiera kształtów. Finał blisko

Część przy stawie jest już gotowa, a w drugiej części inwestycji pojawiło się boisko z systemem nawodnienia, piłkochwytami i trybunami, niebawem staną też bramki. Prace na skwerze to wynik trzech projektów WBO, działań Rady Osiedla Leśnica i zaangażowania deweloperów.

Redakcja

Trzy tysiące metrów ścieżek, nowe urządzenia na placu zabaw dla starszych dzieci wraz z bezpieczną nawierzchnią, trawiaste boisko do gry w piłkę nożną oraz tor do gry w bule – to wszystko właśnie powstaje na skwerze Hansa Scharouna na Nowych Żernikach. Ale będzie nie tylko infrastruktura, bo pojawia się tam także coraz więcej zieleni.

– Wprowadziliśmy już około 3 tys. sztuk elementów niskiej zieleni – dużo bluszczu, grabowy żywopłot, ale także rośliny wodne, jak choćby kosaciec żółty czy pałka wąskolistna. Wkrótce posadzimy drzewa – podkreśla Marek Szempliński z Zarządu Zieleni Miejskiej we Wrocławiu. Ścieżki oraz mała architektura, w tym ławki i kosze, są już w większości zamontowane.

Plac zabaw dla dzieci dużych ma już urządzenia i nawierzchnię EPDM (elastyczna, wylewana). Niebawem doposażony zostanie plac zabaw dla dzieci małych i siłownia zewnętrzna. Obecnie trwają prace nad budową ławek integracyjnych. Zieleń niska jest już w całości nasadzona, a niebawem pojawią się tam jeszcze 72 drzewa.

Inwestycja jest realizowana dzięki zaangażowaniu wielu osób i podmiotów.

Składają się na nią:

- trzy projekty Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego (2022 r. projekt nr 19, 2023 r. projekty nr 159 i 292) łącznie za 1 800 000 zł
- udział ma w nim także Rada Osiedla Leśnica, która dofinansowała prace z Funduszu Osiedlowego kwotą 200 000 zł
- zaangażowali się w niego również deweloperzy: Develia Wrocław S.A., IRP ALPHA Sp. z o.o., DW SAGARIS Sp. z o.o. S.K. i ATAL S.A. (3 005 000 zł).

ZZM

Część urządzeń na placach zabaw jest już zamontowana

9-11.11 wymiana zwrotnicy na pl. Wróblewskiego

W najbliższy weekend planowana jest wymiana zwrotnicy zjazdowej na pl. Wróblewskiego, która wiąże się z koniecznością wyłączenia ruchu tramwajowego w kierunku Księża Małego i ul. Puławskiego. W związku z tym od wyjazdów porannych 9.11 do zjazdów w dniu 11.11.2024 roku inaczej będą kursowały tramwaje linii: 3, 4, 5 i 16 i zastępcza linia autobusowa 703. Aktualne trasy na **www.wroclaw.pl/rozklady.**

Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta łata dziury

W najbliższym czasie ZDiUM będzie naprawiać ubytki na ulicach: Konopnickiej, Eluarda, Osobowickiej, Stalowowolskiej, Połanieckiej i Kruczej.

Tutaj wysiada się już wygodniej

ZDiUM zakończył realizację przebudowy przystanków Hutmen w ul. Grabiszyńskiej. Procedury odbiorowe jeszcze trwają, ale przystanki już zostały oddane do eksploatacji z uwagi na dzień Wszystkich Św. i wzmożony ruch pasażerski w stronę cmentarza Grabiszyńskiego.

Można spacerować po wałach

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu 30.10 zniósł zakaz poruszania się po wałach przeciwpowodziowych Odry i Widawy w obrębie miasta. „Informujemy o zniesieniu zakazu poruszania się po wałach przeciwpowodziowych Odry i Widawy w obrębie Wrocławia. Kontrole bezpiecznego użytkowania wciąż prowadzone są na obwałowaniach pozostałych rzek i mniejszych cieków w stolicy Dolnego Śląska" – czytamy w komunikacie RZGW we Wrocławiu.

Zerówka od andrzejek znów na torach

30 listopada po raz pierwszy po trzyletniej przerwie na wrocławskie tory wyjedzie tramwaj linii 0. Jego trasa ulegnie modyfikacji, choć nadal będzie linią okólną z dodatkową trasą, kończącą się pętlą przy zoo. Będzie kursował tylko w weekendy.

Redakcja

Linia tramwajowa 0 została zawieszona w 2021 roku w związku z rozpoczęciem przebudowy ul. Pomorskiej.

– We wrześniu 2023, po oddaniu tramwaju przez Popowice i na Nowy Dwór „odświeżyliśmy" siatkę połączeń tramwajowych, która nie była zmieniana przez ostatnich 20 lat. W nowej siatce tramwajowej zerówka nadal pozostała zawieszona, a po jej trasie kursują teraz inne linie: 1, 4, 14, 15 i 16, które pokrywają jej trasę w całości – informuje Monika Kozłowska-Święconek, dyrektorka Biura Zrównoważonej Mobilności UMW.

Linia 0 była linią o najmniejszym obłożeniu pasażerskim z wszystkich wrocławskich tramwajów. Tylko na 25 proc. trasy wozy miały średnie obłożenie, na pozostałych odcinkach tramwaje woziły do kilkunastu pasażerów.

– Wiemy jednak, że linia 0 to wrocławska tradycja. Mocno zakorzeniła się wśród naszych mieszkańców, ma wartość sentymentalną. Dlatego chcemy tę wartość uszanować, ale we współczesnej formule, która korzystnie wpłynie na obsługę pasażerską centrum – dodaje Kozłowska-Święconek.

Oprócz tego, że „nowa zerówka" połączy ważne obiekty publiczne, to pojedzie obok parkingów – np. na dworcu, przy Renomie, NFM, w Pasażu Grunwaldzkim, Hali Stulecia i przy Urzędzie Wojewódzkim. Na tych parkingach będzie można zostawić auto i dalej pojechać do Rynku lub odwiedzić atrakcje miasta, podróżując tramwajem.

Tramwaj będzie jeździł w weekendy z częstotliwością co 20 minut. Ma zacząć kursować 30.11 – od rozpoczęcia Jarmarku Bożonarodzeniowego na wrocławskim Rynku. Nowa zerówka ma być też wsparciem dla mieszkańców rejonu Pułaskiego i studentów.

W pierwszych dniach kursów MPK przygotowało dla pasażerów atrakcję. – Pojawi się przewodnik, który opowie o tym, jak kiedyś kursowała słynna zerówka i o ciekawych miejscach Wrocławia, które nowa linia będzie mijać na swojej trasie – zdradza Witold Woźny, prezes MPK Wrocław.

Od 30.11 do 30.04 nowa zerówka będzie kursować w soboty i niedziele w godz. 12-21, od 1.05-31.10 – w godz. 9-22.30.

Będzie projekt nowych dróg rowerowych

Przy alejach Wiśniowej i Armii Krajowej powstaną nowe ścieżki rowerowe. Spółka Wrocławskie Inwestycje właśnie wybrała projektanta, który na przygotowanie dokumentacji ma czas do końca przyszłego roku. Cena to prawie milion złotych.

Błażej Organisty

O planach wymiany starych, nierównych dróg rowerowych przy Wiśniowej i Ślężnej informowaliśmy w drugiej połowie sierpnia bieżącego roku.

Teraz wiadomo, że zaprojektują je pracownicy spółki PBW Inżynieria z Wrocławia za kwotę 937 tysięcy złotych.

Łączna długość planowanych tras to 6 km. Połączą się z wiaduktem na al. Armii Krajowej i drogami rowerowymi wybudowanymi przy alei Wielkiej Wyspy, a także z tymi wykonanymi przez inwestora prywatnego (na podstawie umowy podpisanej z gminą Wrocław) na wysokości ul. Bogedaina.

Zakres prac jest bardzo rozległy. Celem jest między innymi wygospodarowanie w przestrzeni dwukierunkowych dróg dla rowerów po obu stronach tych ruchliwych ulic, poprawienie bezpieczeństwa pieszych, oświetlenie trasy, przygotowanie dokumentacji dla nowego przejścia i przejazdu rowerowego w obrębie projektowanego zadania na wysokości ul. Ziębickiej. Projekt ma zakładać poprowadzenie trasy tak, aby nie wycinać żadnych drzew, a krzewów nie przesadzać.

Remont torowiska na pl. Powstańców Wlkp. od 9.11

TORYwolucja na Nadodrzu. MPK Wrocław informuje o rozpoczęciu remontu torowiska na skrzyżowaniu placu Powstańców Wielkopolskich z ul. Trzebnicką. Prace planowo rozpoczną się 9.11 i potrwają do wiosny, a w czasie ich trwania pasażerowie muszą liczyć się ze zmianami w organizacji komunikacji miejskiej.

Redakcja

– Plac Powstańców Wielkopolskich to serce komunikacyjne Nadodrza, dlatego modernizacja torowiska w tym miejscu jest dla nas priorytetem – zapewnia Witold Woźny, prezes MPK Wrocław. – W ramach programu TORYwolucja nie tylko dbamy o bezpieczeństwo i komfort pasażerów, ale także usprawniamy ruch tramwajów w newralgicznych punktach Wrocławia. Nowe rozjazdy, połączenia torowe i perony przystankowe to inwestycja w przyszłość, która przyniesie wymierne korzyści wszystkim mieszkańcom – twierdzi.

W ramach inwestycji wykonawca przeprowadzi kompleksową modernizację infrastruktury torowej. Zakres prac obejmie:

- wymianę rozjazdów na węzłach torowych w ul. Trzebnickiej
- budowę nowych połączeń torowych wraz z montażem sieci trakcyjnej
- przebudowę torowiska na długości północnego i południowego peronu przystankowego na pl. Powstańców Wielkopolskich.

Zmiany w komunikacji tramwajowej i autobusowej

– Modernizacja torowiska na placu Powstańców Wielkopolskich to inwestycja, która wymaga wprowadzenia tymczasowych zmian w organizacji ruchu – tłumaczy Przemysław Nowicki, wiceprezes MPK Wrocław. – Aby zminimalizować utrudnienia dla pasażerów, przygotowaliśmy szczegółowy plan komunikacji zastępczej, zapewniając pasażerom możliwość dotarcia do celu – dodaje.

Linie 16, 240 i 250 zostaną skierowane na trasy objazdowe. Linie tramwajowe 1 i 8 zostaną zawieszone na czas remontu. Uruchomiona zostanie nowa linia tramwajowa 78, która częściowo zastąpi linie 1 i 8. Ruch tramwajowy na ul. Słowiańskiej zostanie wstrzymany.Południowy przystanek Dworzec Nadodrze będzie nieczynny.

Organizacja ruchu samochodowego

Ruch dla kierowców w kierunku od mostu Trzebnickiego do centrum pozostanie bez zmian. Jadąc z centrum, należy kierować się objazdem z ul. Trzebnickiej przez ul. św. Wincentego, ul. Ołbińską i z powrotem na ul. Trzebnicką przy wiadukcie kolejowym.

Apel do pasażerów i akcja informacyjna

MPK Wrocław przeprasza za utrudnienia i prosi pasażerów o wyrozumiałość. Spółka dokłada wszelkich starań, aby zminimalizować niedogodności i zapewnić sprawną komunikację w tym rejonie miasta. – Pasażerowie będą mogli korzystać z dodatkowych informacji na naszej stronie internetowej mpk.wroc.pl, w mediach społecznościowych i ulotkach rozdawanych przez naszych pracowników. Wierzymy, że dzięki tym działaniom uda nam się zminimalizować utrudnienia dla pasażerów – zapewnia prezes Woźny.

Dodatkowo od 6.11 do 12.11 pracownicy miejskiej spółki przewozowej, czyli MPK będą rozdawać ulotki na pl. Powstańców Wielkopolskich. Szczegółowe informacje o zmianach w trasach linii tramwajowych i autobusowych, pojawią się również w formie plakatów na pętlach i na najczęściej używanych przystankach na trasie tramwajów 1, 8, 14, 16, 78.

Remont przeprowadzi wrocławska firma Laubres. Będzie kosztował 10 mln zł i powinien się skończyć w I kwartale 2025.

› Dokładne trasy objazdów znajdziesz na: wro.news/TORYwolucja-Nadodrze2024

BARTOSZ MOKRZYCKI

Na wysokość wędki: most Milenijny ma już 20 lat

Część z nas tego nie pamięta, ale wojsko co roku przed Wszystkimi Świętymi budowało most pontonowy, który umożliwiał dotarcie z południowego zachodu miasta na cmentarz Osobowicki. Wszystkich Świętych w 2004 roku były wyjątkowe. Po raz pierwszy mieszkańcy pojechali na groby nową, gigantyczną przeprawą.

Bartosz Chochołowski

Most Millenijny został oddany do użytku 29 października 2004 roku. Przez kolejne lata ułatwiał dotarcie na Osobowice, ale nie był aż tak kluczowy, jak obecnie. Droga kończyła się tuż za mostem. Można było z niego zjechać w Osobowicką w prawo w kierunku cmentarza lub w lewo, na osiedle. Musiało minąć kolejnych sześć lat, aby zaczął pełnić swoją docelową rolę – elementu śródmiejskiej obwodnicy Wrocławia, a także Drogi Krajowej nr 5. Budowa odcinka od mostu Milenijnego do Żmigrodzkiej rozpoczęła się w 2008 i trwała do roku 2010.

Długość mostu z wiaduktami to 923,5 metra, szerokość 25 metrów

JANUSZ KRZESZOWSKI

Drugi po wojnie

Budowa mostu budziła duże emocje. Wrocław, jak i cały kraj, był na zupełnie innym poziomie rozwoju, nie płynęła jeszcze rzeka unijnych dotacji, a wiele miast koncentrowało się na odnawianiu tego, co przez lata PRL-owskiej gospodarki zaczynało popadać w ruinę. Skalę wydarzenia najlepiej obrazuje fakt, że most Milenijny był pierwszym mostem przez Odrę zbudowanym od czasów odbudowy powojennej. Po 1945 roku pionierzy remontowali niemieckie mosty. Pierwszą i dotąd jedyną inicjatywą budowy nowej przeprawy był most Pokoju. Otwarty w 1959 roku początkowo nazwany był mostem Wojewódzkim. Była to nowa konstrukcja, która powstała w miejscu mostu Lessinga.

Miejskie ciepło w zamian

Budowa nowego obiektu po 45 latach stagnacji w tej dziedzinie była dużym wydarzeniem. Było to też wyzwanie dla ówczesnego budżetu miasta. Pomysł mostu powstał za czasów prezydentury Bogdana Zdrojewskiego. Budowa rozpoczęła się za czasów Stanisława Huskowskiego, a zakończyła za Rafała Dutkiewicza. Można powiedzieć, że był to most trzech prezydentów.

Jak miasto poradziło sobie z jego sfinansowaniem? Sprzedało Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej. Obecne Fortum było niegdyś miejską spółką, a jednym z efektów jej prywatyzacji jest właśnie most Milenijny.

Wielkie inwestycje teraz...

Wszyscy przeżywali budowę, gdy się rozpoczęła. Nad brzegi rzeki przychodzili wrocławianie śledzić postęp prac – ot taki sposób na niedzielny spacer. Teraz, dla mieszkańców, to po prostu most. W sąsiedztwie giganta na autostradowej obwodnicy Wrocławia – mostu Rędzińskiego – Milenijny nie robi już wielkiego wrażenia.

Poza tym budowa nowych obiektów przestała być we Wrocławiu niezwykłym wydarzeniem, gdy mamy: most Olimpijski nad Odrą i Na Wilczym Kącie nad Oławą (oba w ciągu alei Wielkiej Wyspy, kosztującej niemal 300 mln zł) czy też mosty Chrobrego łączące Sępolno i Zalesie ze Swojczycami i Kowalami (za 86 mln zł).

Czasy się zmieniły, dużych inwestycji jest sporo. Jeśli do tego dodamy powstające wiadukty drogowe i tramwajowo-autobusowy na Nowy Dwór, to wśród młodszych obywateli miasta ekscytacja z powodu budowy mostu Milenijnego może być niezrozumiała.

... a kiedyś

Od lat 90. we Wrocławiu trwał boom inwestycyjny. Jego rozmach był na miarę tamtych czasów. Miasto modernizowało istniejące już drogi, spektakularnym przedsięwzięciem była m.in. renowacja Rynku, do pierwszych lat XXI wieku trwała rozbudowa lotniska (obecnie tzw. stary terminal). Po 1997 duże pieniądze pochłonęła odbudowa po powodzi.

Kilka faktów

Most Milenijny to była inwestycja realizowana od podstaw, w szczerym polu. Dziennikarze z nieco dłuższym stażem pamiętają, jak przedstawiciele urzędu wywieźli ich w szczere pole. Okazało się, że to miejsce, nad którym będzie przebiegał most. Stanisław Huskowski miał ze sobą wędkę. Rozłożył ją, wzniósł w górę i powiedział: dokładnie na tej wysokości będzie przęsło nowego mostu. Powstała również droga dojazdowa do mostu. Gądowianka razem z mostem stanowią część śródmiejskiej obwodnicy.

Obiekt zaprojektował dr inż. Marek Jagiełło. Konstrukcja łącznie z wiaduktami ma 923,5 metra długości, a fragment nad rzeką liczy 289 metrów. To konstrukcja wantowa, podwieszana na dwóch pięćdziesięciometrowych pylonach w kształcie litery H.

Ma nieco ponad 25 metrów szerokości i mieści cztery pasy ruchu, ścieżki rowerowe i chodniki. Do budowy zużyto 40 tys. metrów sześciennych betonu i 6 tys. ton stali. Budowa kosztowała 140 mln zł, ale były to zupełnie inne miliony niż te obecne – wartość pieniądza przez dwie dekady znacznie zmalała. Według kalkulatora inflacji bazującego na danych o inflacji z GUS, ówczesne 140 mln zł warte byłyby dziś 272 mln zł.

Most ma konstrukcję wantową podwieszaną na dwóch 50-metrowych pylonach w kształcie litery H

WROCLAW.PL

Od 9.11 czas na łyżwy! W listopadzie jest taniej

W sobotę, 9 listopada, wystartuje sezon zimowy na trzech krytych lodowiskach we Wrocławiu. Oprócz istniejących obiektów przy Spiskiej i Wejherowskiej, miasto w ubiegłym sezonie wzbogaciło się o duże lodowisko przy ul. Sukielickiej.

Agata Zięba

W dniu otwarcia od godz. 8 do 11 na wszystkich trzech lodowiskach będzie można skorzystać z bezpłatnych warsztatów i rad instruktorów, którzy pokażą, jak bezpiecznie i dobrze rozpocząć jazdę na łyżwach. Będzie można poznać pierwsze kroki w tym sporcie, nauczyć się bezpiecznie upadać i dopytać o udział w kursach i lekcjach łyżwiarskich Spartana, które odbywają się na lodowiskach w Orbicie i przy Sukielickiej (szczegóły pod numerem tel. 781 722 522 i adresem: marketing@spartan.wroc.pl).

Na wszystkich lodowiskach można zgłosić się również na lekcje indywidualne. Przy ul. Wejherowskiej i Sukielickiej istnieje także możliwość zorganizowania urodzin dla dziecka oraz integracyjnych imprez firmowych na lodzie.

– Aby jeszcze bardziej zachęcić i wypromować wślizgnięcie się w dobrych nastrojach w nowy sezon i jednocześnie zaprosić wszystkich miłośników łyżwiarstwa, ale również tych, którzy dopiero planują rozpocząć swoją przygodę na lodzie, przygotowaliśmy specjalną listopadową promocję. Z doświadczenia wiemy, że wielu wrocławian czeka na otwarcie lodowisk, dlatego specjalnie dla nich obniżyliśmy w listopadzie ceny biletów wstępu nawet o 20 proc. – mówi Marek Łapiński, prezes WCT Spartan, zarządzającego wrocławskimi lodowiskami.

Aby wejście na lód nie kończyło się częstymi upadkami i jazda na lodzie była prawidłowa, łyżwy muszą być naostrzone. – W listopadzie obniżyliśmy o 50 proc. cenę tej usługi na naszych lodowiskach, aby jazda sprawiała jeszcze większą frajdę – mówi Maciej Moczko, rzecznik prasowy WCT Spartan. Usługa w listopadzie kosztuje 10 zł, od grudnia 20 zł.

Wzorem lat ubiegłych lodowiska w Orbicie i przy Spiskiej otwarte będą w tygodniu w godz. 16-22, a w weekendy od 8 do 22. Lodowisko Sukielicka ma inne godziny otwarcia: pon. 8-16, wt. 13-15 i 16-22, śr. 16-19, czw. 8-19. Ponadto od pon. do pt. w godz. 12-14 obowiązują happy hours – bilet wstępu kosztuje 17 zł, a z wypożyczeniem łyżew 27 zł za osobę.

ADOBE STOCK

Trzy wrocławskie lodowiska wystartują w najbliższą sobotę 9 listopada, warto zapoznać się z promocjami

Dodatkowo w każdy poniedziałek obowiązywać będzie specjalna promocja TANIE ŚLIZGANIE. Przez cały dzień dorośli i dzieci za wejściówkę na lodowisko zapłacą jedynie 16 zł w listopadzie i 20 zł od grudnia. Pozostanie również tzw. SZYBKIE ŚLIZGANIE, dla wszystkich, którzy dobrze i szybko jeżdżą. Dla nich lodowisko przy Spiskiej w poniedziałki czynne będzie dłużej – od 22.30 do 24. Cena 20 zł w listopadzie i 23 zł od grudnia za 90 min jazdy.

Pozostałe ceny za godzinę jazdy to: wt.-pt. bilet normalny 22 zł w listopadzie, 27 zł w grudniu, ulgowy i rodzinny odpowiednio 18 i 22 zł. W sob., nd. i święta: normalny 26 zł (listopad), 32 zł (grudzień, ulgowy i rodzinny 21 i 26 zł).

Spartan uzupełnił też wypożyczalnie o pełną rozmiarówkę łyżew, kaski i zwierzątka-pomocniki dla najmłodszych. Koszt to 15 zł za łyżwy (do nich kask gratis) i 20 zł za pomocnika za 60 min.

W kółko kręcę: zbliża się czas mnożenia punktów

Do końca listopada rowerzyści rywalizują o nagrody w wyzwaniu „W kółko kręcę". Za przejechane kilometry zbierają punkty, które od 19 listopada mnożą się razy dwa! Cały czas można dołączyć do zabawy. Warto też zaprosić do niej znajomych i zyskać dodatkowe punkty.

Błażej Organisty

„W kółko kręcę" to rywalizacja rowerowa adresowana do osób pracujących, studentów, uczniów szkół ponadpodstawowych i seniorów. Jej celem jest zachęcenie mieszkańców Wrocławia do codziennej jazdy rowerem do pracy, szkoły lub na uczelnie przez cały rok.

– Chodzi również o promocję roweru jako szybkiego, zdrowego, taniego i niezależnego środka transportu w przestrzeni miejskiej. Ważnym aspektem jest również ekologia. Dzięki zeszłorocznym przejazdom w ramach rywalizacji ograniczono emisję blisko 75 tys. kg dwutlenku węgla – mówi Monika Kozłowska-Święconek, dyrektor Biura Zrównoważonej Mobilności.

W tej edycji 2211 użytkowników przejechało już 378 160 km i zaoszczędziło 56 687 kg dwutlenku węgla. Akcja trwa do 30 listopada, a w stawce są nagrody, takie jak rowery, akcesoria rowerowe i bilety do miejskich atrakcji. Uwaga! Od 19 listopada do końca rywalizacji punkty liczone są podwójnie. Dodatkowo kolejne zdobyć można za zachęcanie innych.

– Zależy nam na tym, by w wyzwaniu wzięło udział jak najwięcej mieszkańców Wrocławia. Dlatego punktowane jest również skuteczne zaproszenie znajomego do zabawy. Do rywalizacji mogą przystąpić także grupy, na przykład szkolne, uczelniane lub firmowe – namawia Urszula Jagielnicka z Biura Zrównoważonej Mobilności.

Jak dołączyć?

- Rywalizacja odbywa się w bezpłatnej aplikacji mobilnej „W kółko kręcę", dostępnej na telefony z systemem Android i IOS. Pobierz ją i zarejestruj się do gry.
- Oznacz w aplikacji miejsce startu (miejsce zamieszkania) i cel codziennych dojazdów (np. lokalizację pracy, szkoły, uczelni).
- Wsiądź na rower i rejestruj przejazdy.

› Szczegóły na wkolkokrece.pl

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

W rowerowej rywalizacji można wziąć udział do końca listopada

WROCŁAWSKI SPACER NA TRZECH TRASACH

Pierwszy WrocWalk odbył się 8 września 2018 r. Wszyscy zainteresowani dziejami Wrocławia, samym miastem lub po prostu lubiący spacerować wyruszyli na miasto ze Stadionu Olimpijskiego. Kierowali się mapą z zaznaczonymi miejscami. W każdym punkcie znajdowała się osoba przybliżająca jego historię. Wizytę potwierdzała pieczątka. Na uczestników, którzy zebrali wszystkie, czekał na Stadionie Olimpijskim medal. Czas pokonania całej trasy nie był istotny – w wydarzeniu liczył się jedynie udział, spacer po Wrocławiu oraz poznawanie historii miasta. Zabawa tak przypadła do gustu uczestnikom, że w tym roku na szóstą edycję imprezy przygotowano aż 3 tys. pakietów. Dołączysz?

Agata Zięba

Tradycyjnie spacer ulicami miasta odbywa się 11 listopada. Coroczne wydarzenie przyciąga już nie tylko mieszkańców, ale i turystów. WrocWalk to unikalna przygoda, która łączy rekreację, poznawanie wspaniałych zabytków oraz wciągającą zabawę. Tegoroczna edycja zapowiada się jeszcze bardziej ekscytująco, ponieważ organizatorzy przygotowali trzy różnorodne trasy, z których każda odkrywa inne oblicze Wrocławia.

TRASA MUZEALNA

Pierwszą z tras WrocWalk 2024 jest Trasa Muzealna. To idealna propozycja dla miłośników historii, kultury i architektury, którzy chcą zgłębić tajemnice wrocławskich zabytków. Na tej trasie znajdziecie miejsca, które pozwolą lepiej zrozumieć dziedzictwo naszego miasta. To:

1 **Wieża Matematyczna** – tu wejdziecie na punkt widokowy z imponującą panoramą miasta na wysokości 42 m. W 1791 r. mieściło się tu obserwatorium astronomiczne z wytyczoną w posadzce linią południkową.

2 **Wyspa Słodowa** – popularne miejsce rekreacji nad Odrą. W czasie Wrocwalk odbędzie się tu wiele aktywności sportowych przygotowanych przez WKS Śląsk Wrocław – sekcję piłki ręcznej, Panthers Wrocław – futbol amerykański i Szkolny Związek Sportowy.

3 **Muzeum Teatru** – w tym pierwszym w Polsce muzeum poświęconym teatrowi odkryjecie kulisy wrocławskich scen. Przeniesiecie się tu np. do mieszkania Henryka Tomaszewskiego.

4 **Centrum Historii Zajezdnia** – to nowość na trasie! Miejsce opowiada o trudnej historii Wrocławia w XX w. w przystępnej, multimedialnej formie.

5 **Bastion Sakwowy** – historyczny punkt obronny miasta, który zyskał właśnie nowy blask. Tu będzie czekał gość specjalny WrocWalk, Łukasz Kazek – popularny dziennikarz historyczny oraz autor kanału w serwisie Youtube.

6 **Muzeum Poczty i Telekomunikacji** – chcesz zobaczyć kolekcję starych urządzeń pocztowych i telekomunikacyjnych, koniecznie zalicz ten punkt trasy.

7 **Ossolineum** – Zakład Narodowy im. Ossolińskich to jedna z najważniejszych polskich instytucji kultury. Powstał w roku 1817 we Lwowie, od 1946 działa we Wrocławiu. Do obejrzenia będą tu cztery wystawy tematyczne.

8 **Muzeum Militariów** – w nim obejrzycie unikalne zbiory broni w urokliwym budynku Arsenału Miejskiego.

9 **Muzeum Pana Tadeusza** – w tej skarbnicy polskiej literatury zobaczycie unikatowy rękopis „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza.

Uczestnicy z Trasy Muzealnej będą mogli skorzystać z podwózki do Centrum Historii Zajezdnia zabytkowym Ogórkiem. Autobus będzie kursował na trasie Zajezdnia–Dubois w obie strony w godzinach:

- odjazdy z ul. Dubois: 14, 15, 16;
- odjazdy z Zajezdni: 13.30, 14.30, 15.30, 16.30.

TRASA KRASNALI

Kolejną z tras WrocWalk 2024 jest Trasa Krasnali. Dzięki niej poznacie najmniejszych, ale także najpopularniejszych mieszkańców naszego miasta. Punktami na tej trasie są figurki następujących skrzatów:

1 **Matka Karmiąca** – krasnalka, która pojawiła się na ławce na Wyspie Bielarskiej w maju 2024 r., symbolizuje piękno bezgranicznej miłości. W tym miejscu na najmłodszych czekają konkursy z nagrodami.

2 **Szermierz** – pojawił się w przejściu pod gmachem głównym Uniwersytetu Wrocławskiego w 2005 r. Był jednym z pierwszych krasnali, który na stałe zamieszkał we Wrocławiu. Koło niego atrakcje zapewni klub AZS Wratislavia – sekcja szermiercza.

3 **Krasnale Wodne** – to wędrowcy, którzy przybyli do Wrocławia i traktują go jak swój dom. Schronienie znaleźli w fontannie przy Tatrze Lalek, który uczestnicu WrocWalk będą mogli zwiedzić i wziąć udział w warsztatach.

4 **Ossolinek** – od lat opiekuje się zbiorami Ossolineum przy Grodzkiej. Pomaga w katalogowaniu książek, ściera kurz z cennych woluminów, a w czasie WrocWalk oprowadzi po wystawach.

5 **Wentyl** – podróżuje po Wrocławiu, lecz zawsze wraca pod Katedrę Marii Magdaleny, aby spotkać się z przyjaciółmi. 11 listopada razem z zawodnikami amatorskiego klubu żużlowego AKŻ Spartanie ugości tu spacerowiczów.

6 **Listonosz** – ciągle zabiegany pomimo rozwoju technologii. Zaprasza do Muzeum Poczty i Telekomunikacji na wystawę związaną z rocznicą odzyskania niepodległości przez Polskę.

7 **Krasnal Sylwester Chęciński** – dociekliwym wzrokiem wita wszystkich widzów i gości Dolnośląskiego Centrum Filmowego, gdzie 11 listopada oprowadzi po wystawie filmowej.

8 **Śpiewak Operowy** – wraz ze swą towarzyszką Tancerką Baleriną mieszkają przy wejściu głównym do Opery Wrocławskiej. Z okazji WrocWalk poprowadzą tu strefę edukacyjną.

9 **Wyspa Słodowa** – wyspa znana z organizacji wydarzeń kulturalnych, koncertów, festiwali i spotkań towarzyskich stanie się podczas WrocWalk areną sportową – zajm się tym WKS Śląsk Wrocław – sekcję piłki ręcznej, Panthers Wrocław – futbol amerykański i Szkolny Związek Sportowy.

TRASA TAJEMNIC

Trzecia trasa WrocWalk 2024 to Trasa Tajemnic. Wybierając ją, zwiedzicie magiczne i często niedostępne na co dzień zakamarki Wrocławia. Na liście punktów znajdują się:

1 **Bastion Sakwowy** – wraz z pobliską Promenadą Staromiejską i licznymi zabytkami stanowi ważną atrakcję turystyczną miasta. Spotkacie tu Łukasza Kazka z kanału Łukasz Kazek History Story.

2 **Jatki** – uliczka w centrum Wrocławia, na której stoi niezwykły pomnik „Ku Czci Zwierząt Rzeźnych", upamiętniający zwierzęta niegdyś sprzedawane tu na rzeźniczych kramach i w mięsnych jatkach.

3 **Ossolineum** – obok imponującej kolekcji starodruków, mieści się tu też nowoczesne centrum naukowe, które wspiera badania nad kulturą i historią Polski. W czasie WrocWalk dziedziniec będzie można zwiedzić z przewodnikiem.

4 **Katedra Marii Magdaleny** – reprezentuje tzw. wrocławski gotyk, ale słynie przede wszystkim z mostka łączącego wieże, na którym zamieszkały… czarownice. Sprawdźcie na własne oczy.

5 **Plac Uniwersytecki** – w rejonie dzisiejszego placu w średniowieczu zbudowany został tzw. Zamek Cesarski. Potem powstało tu kolegium jezuickie, przekształcone w akademię i później uniwersytet. W 1904 r. na placu zawitał Szermierz., ale więcej opowie o tym spacerowiczom przewodnik.

6 **Klasztor Bonifratrów** – bracia Zakonu Bonifratrów, zajmujący się chorymi, przybyli do Wrocławia w 1711 r. Od razu przystąpili do budowy szpitala i kościoła na Przedmieściu Oławskim. Obiekt będzie można zwiedzić z przewodnikiem.

7 **Pomnik Bolesława Chrobrego** – nieopodal Renomy stanie się miejscem, w którym poznamy historię żołnierzy konspiracji. Ich losy przedstawi Stowarzyszenie Odra-Niemen. Poznamy też dzieje domu handlowego i samego pomnika.

8 **Wyspa Słodowa** – jak na miejsce rekreacji przystało pełna będzie sportowych emocji przygotowanych przez WKS Śląsk Wrocław – sekcję piłki ręcznej, Panthers Wrocław – futbol amerykański i Szkolny Związek Sportowy.

Spotkajmy się na rynku!

Metą wszystkich trzech tras będzie wrocławski rynek. To właśnie tutaj, obok pręgierza, w godz. 10.30 – 18 będziecie mogli odebrać medale za zebranie wszystkich pieczątek na mapie. Poza tym na miłe zakończenie przygody z WrocWalk 2024 przygotowano dodatkowe atrakcje. Będą to m.in. inscenizacja z epoki dwudziestolecia międzywojennego przygotowana przez Stowarzyszenie Odra – Niemen, spotkanie z marszałkiem Józefem Piłsudskim, chętnie pozującym do zdjęć, fotobudka, w której będzie możliwość zrobienia bezpłatnego, pamiątkowego zdjęcia. Gorącą herbatę dla uczestników zapewni MPWiK Wrocław.

Jak się zapisać?

Zapisy na WrocWalk 2024 trwają, przygotowano 3 tys. pakietów startowych, z czego sprzedało się już 2700. Pakiet można kupić za 55 zł na stronie wro.news/wrocwalk2024. Każdy zawiera mapę trasy z miejscami do zbierania pieczątek lub naklejek i gadżety związane z wydarzeniem, a na mecie odebrać będzie można pamiątkowy medal.

Po pakiety trzeba przyjść do biura zawodów WrocWalk 2024 w Przejściu Dialogu przy ul. Świdnickiej 19. Można to zrobić w dwa dni: 10 listopada w godz. 12–20 oraz 11 listopada w godz. 8–13. Spacer startuje w Dzień Niepodległości 11 listopada o godz. 10.

W biurze dostępne będą także gadżety WrocWalk, np. oficjalne czapki z ubiegłorocznej edycji, które cieszyły się ogromnym powodzeniem. Komplet z szalikiem, który jest w tegorocznym pakiecie, będzie się prezentował zjawiskowo!

Wygraj pakiety!

Dla naszych czytelników i czytelników portalu wroclaw.pl mamy wyjątkową niespodziankę. W środę 6 listopada o godz. 12 na stronie wro.news/konkursy wystartuje konkurs, w którym do wygrania będzie pięć podwójnych pakietów startowych na WrocWalk 2024: trzy na Trasę Krasnali i dwa na Trasę Muzealną. Konkurs potrwa do 8 listopada do godz. 12. Pakiety będą do odebrania w biurze zawodów.

› Więcej szczegółów na stronie www.mcs.wroc.pl/wrocwalk

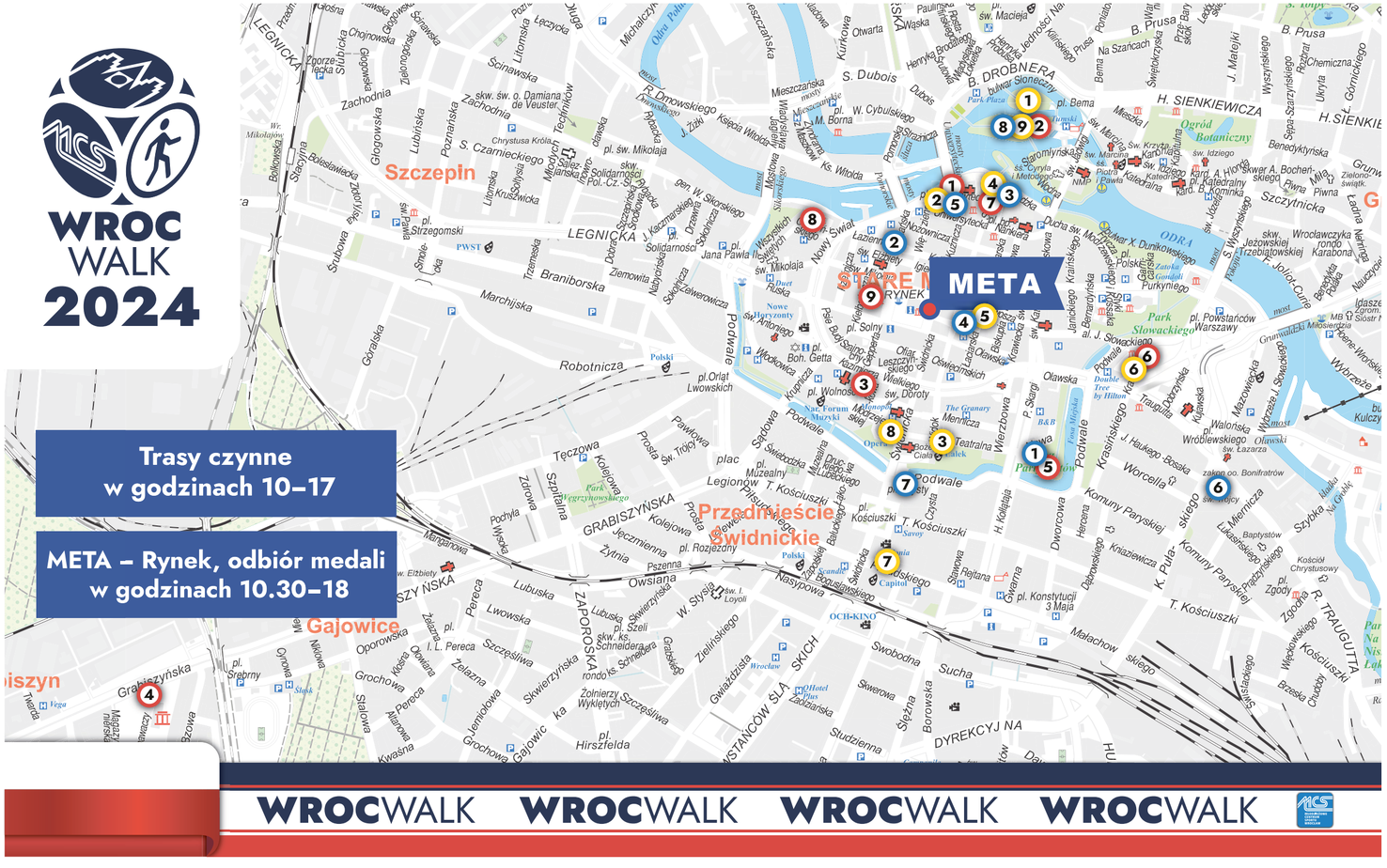

DLA TĘGIEJ GŁOWY

KĄCIK KRASNALICY NIEZABUDKI

10212

8210

628

ZASZYFRUJ SŁOWA:

PIES

KOT

JEŚLI NIE MOŻESZ SOBIE PORADZIĆ Z SZYFREM, MAŁA PODPOWIEDŹ.

PIERWSZA CYFRA TO LICZBA LITER W SŁOWIE, DRUGA TO LICZBA SYLAB, TRZECIA CYFRA TO SUMA LITER I SYLAB

JAKI PAN TAKI ~~PIES~~ KOT

POŁĄCZ PSY I KOTY Z KRASNALAMI, KTÓRE SIĘ NIMI OPIEKUJĄ.

WERSJA ELEKTRONICZNA GAZETKI DOSTĘPNA NA KRASNALE.PL

WYDAWCA: WYDZIAŁ PROMOCJI MIASTA I TURYSTYKI URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

ILUSTRACJE I SKŁAD MALINA MITUNIEWICZ

TEKSTY

WROCŁAWSKIM KRASNALOM GAZETKĘ ZREDAGOWAĆ POMOGŁY: MARTA MINIEWICZ I MALINA MITUNIEWICZ

WWW.KRASNALE.PL FB: KRASNALE.PL IG: KRASNALE

KARŁOWICE-RÓŻANKA

Kijki w ruchu! Spaceruj w stylu nordic walking

Gdy świeci słońce, wychodź do parku i ciesz się polską złotą jesienią. Gdy na niebie widać chmury, ubierz się sportowo i... też idź do parku. Ale z kijkami. Świeżego powietrza warto zaczerpnąć codziennie, niezależnie od pogody.

Anna Aleksandrowicz

ARCHIWUM JUSTYNY ZIĘBY

Ubranie należy dopasować do warunków atmosferycznych – to zdjęcie zrobione w wakacje 2024

Dobrze o tym wiedzą Skandynawowie, więc bierzmy z nich przykład. Mają ponoć powiedzenie, że nigdy nie ma złej pogody – najwyżej się źle można do niej ubrać. Teraz możesz nauczyć się tego podejścia na warsztatach nordic walking. W parku Kasprowicza wystartował właśnie cykl bezpłatnych treningów chodzenia z kijkami dla wszystkich chętnych w każdym wieku, niezależnie od doświadczenia.

Treningi poprowadzi instruktorka nordic walking, fizjoterapeutka Justyna Zięba, więc będziesz mógł poprawić swoją technikę albo nauczyć się prawidłowej.

Zabierz ze sobą na trening:

- kijki (jeśli nie masz – jest możliwość bezpłatnego wypożyczenia kijków na czas treningu od instruktorki)
- wodę do picia
- dobry nastrój.

Ubranie: zalecany jest wygodny strój sportowy dostosowany do pogody, sportowe obuwie, ewentualnie kurtka przeciwdeszczowa, mały plecak lub saszetka, w której zmieścisz butelkę do picia. Miejsce zbiórki: park Kasprowicza – Potockiego 5C (koniec ślepej uliczki). Przewidywany czas treningu 1h–1,5 h. Najbliższy: w czwartek 7.11, godz. 19 i 5 kolejnych czwartków. Kto woli poranne spacery, niech przyjdzie we wtorek 12.11 na godz. 9 w to samo miejsce (i przez cztery kolejne wtorki też).

NADODRZE

Remontują chodniki na Roosevelta i Ołbińskiej

Chodzi o 250 m ul. Roosevelta: od Słowiańskiej do Jedności Narodowej (strona parzysta) oraz 100 m ul. Ołbińskiej: od numeru 12 do skrzyżowania z ul. Niemcewicza. Do końca listopada na stałe powinny zniknąć dziury, wybrzuszenia i inne nierówności.

ZDIUM WROCŁAW

Na ul. Ołbińskiej rozebrano już część płyt ze starego chodnika

Redakcja

Prowadzona inwestycja poprawi sytuację pieszych. Stare nawierzchnie, wykonane z mieszanych materiałów, uległy już znaczącej degradacji. Ich elementy uległy spękaniom, wykruszeniom i wybrzuszeniom. Znajdujące się w nawierzchni chodników pokrywy urządzeń pozapadały się.

Głównym celem inwestycji jest poprawa komfortu życia mieszkańców poprzez stworzenie równej i wygodnej przestrzeni do codziennych spacerów i parkowania.

Zaplanowane prace na ul. Roosevelta:

- rozbiórka nawierzchni chodnika i ułożenie nowej nawierzchni z płytek betonowych oraz kostki granitowej,
- montaż stojaków rowerowych,
- uporządkowanie parkowania przez wyznaczenie prostopadłych miejsc postojowych,
- regulacja studni, skrzynek zaworów i wpustów.

Zaplanowane prace na ul. Ołbińskiej:

- rozebranie nawierzchni i krawężników,
- wykonanie podbudowy,
- ułożenie nawierzchni z kamiennych płyt i kostki,
- regulacja studni.

Remont za 1,14 mln zł do końca listopada 2024 wykona Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne REMAT z Wrocławia. Zadanie jest finansowane przez Gminę Wrocław, z udziałem środków z Funduszu Osiedlowego.

ŚpiewajMY dla Niepodległej na Psim Polu-Zawidawiu

Weź udział w muzycznym świętowaniu odzyskania niepodległości. Usłyszysz pieśni patriotyczne w nowych aranżacjach, wykonane przez Chór Warsztatowy i Orkiestrę Kameralną z solistką – Julią Janiak (mezzosopran). Całość poprowadzi dyrygent Filip Kozłowski. Dołącz do wspólnego śpiewania z publicznością dzięki wyświetlanym tekstom i e-śpiewnikowi. Gdzie? Kościół parafialny pw. św. Jana Apostoła, ul. Królewska 30. Kiedy? Poniedziałek, 11., godz. 19.30. Projekt „ŚpiewajMY dla Niepodległej!" jest realizowany przez Stowarzyszenie MuzyKolektywni w ramach programu Mikrogranty NGO finansowanego ze środków Gminy Wrocław.

Wrocław Czyta 12.11 na Gajowicach

Jej debiutancka książka pod tytułem „Narzeczona nazisty" zdobyła w 2021 roku nagrodę główną w Plebiscycie Lubimy Czytać w kategorii Debiut. Kolejne jej powieści, w tym „Siła kobiet", „Cena wolności", „Świat na nowo" i „Aktoreczka" zdobyły ogrom czytelników w całym kraju, a autorka stała się jedną z najbardziej poczytnych polskich pisarek. Miejska Biblioteka Publiczna zaprasza 12.11 o godz. 18 na spotkanie autorskie z powieściopisarką Barbarą Wysoczańską do filii nr 6, ul. Lwowska 21. Wstęp wolny.

Zapisz się na 16.11 na warsztaty tworzenia rodzinnych tablic

Będziecie wykonywać w rodzinnych grupach drzewa genealogiczne, wykorzystując drewno, sznurki, kolorowe kartony. Miejsce: MBP filia nr 54, ul. Jesienna 22, poniedziałek 16.11, godz. 13. Zajęcia bezpłatne, zapisy: krzyki.partynice.ro@gmail.com. Projekt Stowarzyszenia TuRazem współfinansowany ze środków gminy Wrocław.

Podkręć wąsa, waszmość, i... jazda na badania!

Głosowanie na najlepszy wąs tego roku, specjalny tramwaj na ulicach Wrocławia, premiera spotu z udziałem Justyny Woźniak, Mariusza Kałamagi, Piotra Miazgi i Jarosława Boberka, a w centrach i galeriach handlowych – cykl bezpłatnych badań profilaktycznych dla mężczyzn. To wszystko już od dziś, 6 listopada.

Redakcja

Tramwaj Złotego Wąsa. Na zewnątrz przyozdobiony jest zdjęciami tegorocznych finalistów plebiscytu i aktorów występujących w najnowszym spocie: Justyny Woźniak, Jarosława Boberka, Mariusza Kałamagi i Piotra Miazgi. Wewnątrz pojazdu znajdują się plansze informacyjne, z których pasażerowie dowiedzą się o takich aspektach męskiej profilaktyki, jak: samobadanie jąder, znaczenie badania PSA, czynniki ryzyka nowotworu prostaty.

50 upominków dla pierwszych 50 śmiałków – seria bezpłatnych badań profilaktycznych dla mężczyzn: czynnika prostaty PSA z krwi dla osób powyżej 40. roku życia i USG prostat, a dla młodszych panów USG jąder. Gdzie? W mobilnych punktach badań na parkingu kiss&ride przy CH Wroclavia (od strony ul. Joannitów) w godz. 13–18. Badania we Wroclavii są organizowane pod hasłem #JazdaNaBadania, a 50 pierwszych panów otrzyma zestaw upominków, w którym znajdzie się voucher na ściganie elektrycznymi gokartami na mieszczącym się we Wroclavii torze kartingowym Pitlane.

Badania 23.11. w CH Magnolia Park. Akcja rozpocznie się o godz. 10, a towarzyszyć jej będą pierwsze w Polsce męskie minitargi. Wśród wystawców znajdą się producenci motocykli, męskich kosmetyków i odzieży. Będzie można wybić kolekcjonerską „złotowąsową" monetę i skorzystać z usług barberów. Będzie to świetna okazja do zakupienia niepowtarzalnych prezentów dla mężczyzn pod choinkę.

Uroczysta gala 23.11, godz. 19 w Vertigo Jazz Club, ul. Oławska 13 – wyniki tegorocznego plebiscytu i wręczone nagrody, w tym kryształowa statuetka i bon o wartości 2500 zł dla zwycięzcy plebiscytu od sklepu PAWO, weekendowy pobyt w Dolnośląskim Centrum Sportu Polana Jakuszycka, weekend z Volvo, bony od CH Magnolia Park, zestawy kosmetyków od firmy COVAS i SILKCLAY, Dolnośląskie Bilety Weekendowe ważne do 31.12 od KD.

Zrzutka na jajobus. Tegoroczny spot promuje nowy projekt Fundacji Forum Mężczyzn – jajobus: pierwszy w Polsce mobilny punkt badań profilaktycznych dla mężczyzn. Za zebrane pieniądze oprócz pojazdu fundacja zakupi ultrasonograf. Partnerem tegorocznej kampanii są Miasto Wrocław i Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

FUNDACJA FORUM MĘŻCZYZN

Więcej na temat Złotego Wąsa i działań Fundacji Forum Mężczyzn można znaleźć na: www.zlotywas.pl

Artysta bez granic – szkolenia w Nowym Pafawagu

Żyjesz z niepełnosprawnością i wyrażasz się przez sztukę? Jesteś opiekunem takiej osoby? Centrum Kultury Nowy Pafawag ma dla Ciebie cykl warsztatów, jak przygotować materiał do prezentacji swojej twórczości w internecie, gdzie go zamieszczać i jak promować, aby dotarł do jak największej liczby odbiorców.

CK NOWY PAFAWAG

Anna Aleksandrowicz

Warsztaty zostały podzielone w trzech cyklach:

- **materiał fotograficzny i filmowy** – prowadzenie Jacek Chamot – 9.11, godz. 15–18
- **jak wykorzystać posiadane zasoby sprzętowe** (telefon, tablet, kamera) – dobór scenerii, kadr, właściwości akustyczne pomieszczenia, oświetlenie
- **obróbka materiału fotograficznego i filmowego** – prowadzenie Jacek Chamot (16.11 i 30.11 godz. 15–18) – programy graficzne, obróbka zdjęć, tworzenie i zamieszczanie prostych elementów graficznych, program do obróbki dźwięku, przycinanie, czyszczenie szumów, programy do obróbki filmów, korekcja barwy
- **artysta w sieci** – prowadzenie Aleksandra Ciemierkiewicz (7.12 i 14.12, godz. 15–18) – tworzenie komunikatów, rodzaje i język mediów społecznościowych, jak zarządzać profilem, aby dotrzeć do odbiorców.

Przedsięwzięcie „Artysta bez granic" realizowane jest dzięki dofinansowaniu z funduszy KPO i ZO: program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju, Unię Europejską NextGenerationEU i ze środków Gminy Wrocław.

Zapisy na warsztaty: d.petrow@cknp.pl

Srebrna karta dla srebrnowłosych na targowiskach

Wrocławską Kartę Seniora będzie można w wybrane dni wyrobić na czterech wrocławskich targowiskach. W ten sposób seniorzy przy okazji codziennych zakupów mogą zyskać kartę, która zapewnia wiele zniżek i ofert przygotowanych z myślą o mieszkańcach Wrocławia w wieku 60+.

Redakcja

Wrocławska Karta Seniora istnieje w trzech wariantach: srebrna, złota i szmaragdowa. Każda przypisana została seniorom ze względu na wiek. Na targowiskach będzie można wyrobić srebrną kartę seniora, o jej wydanie mogą wnioskować osoby w wieku 60+, które mieszkają na terenie Wrocławia. Wydanie karty jest bezpłatne.

Zrób zakupy, wyrób kartę

W pierwszej, pilotażowej wersji projektu wybrane zostały cztery targowiska, na których pojawi się specjalny punkt wydawania kart seniora czynny:

- Targowisko Niedźwiedzia (ul. Niedźwiedzia 1) – czwartki, godz. 11–13; a 7.11 w godz. 11.30–13.30 strażnicy miejscy przeprowadzą warsztaty z pierwszej pomocy „Bezpieczny senior"
- Pasaż Zielińskiego (ul. Swobodna 37) – czwartki, godz. 14–16
- Ryneczek Jemiołowa (ul. Grochowa 13) – piątki, godz. 9–11
- Bazar Komandor (ul. Radosna 38) – piątki, godz. 11.30–13.30

Żeby wyrobić kartę seniora niezbędne będzie podanie imienia i nazwiska oraz daty urodzenia, a także podpisanie klauzuli informacyjnej RODO.

Zniżki i specjalne oferty

Partnerami Wrocławskiej Karty Seniora jest ponad 150 podmiotów z terenu Wrocławia i Dolnego Śląska. Posiadacze karty mogą skorzystać z darmowych lub zniżkowych wejść na wydarzenia kulturalne, edukacyjne i międzypokoleniowe (organizowane przez teatry, kina, muzea, domy kultury, centra inicjatyw twórczych, stowarzyszenia, fundacje, firmy). Wrocławska Karta Seniora to także zniżki na zajęcia sportowe i rekreacyjne, rajdy terenowe i wycieczki, specjalne rabaty na usługi prozdrowotne, konsultacje i porady ze specjalistami i lekarzami oraz zniżki na wybrane produkty i usługi w sklepach, w salonach kosmetycznych.

TOMASZ HOŁOD

Halina Handz-Przysłup poleca srebrną Wrocławską Kartę Seniora. Sama taką ma i dzięki niej korzysta z rabatów, np. w restauracjach

Projekt pilotażowy wydawania kart seniora na targowiskach miejskich jest wspólnym przedsięwzięciem Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego (wydawcy Wrocławskiej Karty Seniora), Biura Rozwoju Gospodarczego UMW oraz zarządców targowisk. Organizatorzy liczą na dotarcie do seniorów, którzy z różnych przyczyn dotychczas nie wyrobili sobie karty seniora i zachęcanie ich do aktywnego włączania się w życie kulturalne i społeczne Wrocławia.

Histologia duszy do obejrzenia na Politechnice Wr.

Od 7 do 12 listopada na Politechnice Wrocławskiej będzie można obejrzeć wystawę „Histology of the soul" wyjątkowej artystki, 8 listopada odbędzie się projekcja filmu „Twarze Agaty" i dyskusja.

Redakcja

Agata di Masternak jest absolwentką warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych i Central Saint Martins College w Londynie. Malarką, rzeźbiarką, artystką multimedialną. Jej prace można było zobaczyć w Zabludowicz Collection, TriBeCa New York Gallery, Burgh House and Hampstead, a twórczość była omawiana w magazynach Art-Plugged, Boomer, Al-Thiba.

Od 20 lat walczy ze śmiertelną chorobą, a siłę do walki daje jej obcowanie ze stworzoną przez siebie taką formą wyrazu. Miała 16 lat, kiedy dowiedziała się, że w ciągu dwóch lat umrze. Przyczyną śmierci miał być naczyniako-tętniak, guz, który umiejscowił się w okolicach policzka i szczęki. Agata żyje, ale przeszła dziesiątki operacji w obrębie twarzy i wiele razy doświadczyła bliskości śmierci.

Artystka swoje obrazy tworzy w technice multichromowej, czyli zmiany barw pod wpływem czynników zewnętrznych, takich jak światło czy temperatura. Inspiracją obrazów były mikroskopowe zdjęcia tkanek ciała i komórek. Di Masternak nazywa swoje prace portalami do innych wymiarów, które przenoszą do naszego świata tajemnicze, gęste i pełne wibracji mikroprzestrzenie. Wystawę udało się zorganizować dzięki zaangażowaniu pracowników i studentów Wydziału Chemicznego PWr: prof. Stanisława Bartkiewicza i Marcina Kozaka.

Wystawa jej obrazów „Histology of the soul" (Histologia duszy) potrwa od 7 do 12.11 w godz. 10.30–15 w holu na parterze budynku A-1 (Wybrzeże Wyspiańskiego 27). Dwa wyjątki: 9.11. wystawa będzie czynna w godz. 9–12, a 11.11 – zamknięta. Wstęp wolny. Seans filmu „Twarze Agaty" w dniu 8.11 o godz. 18 w sali 329 w budynku A-1. Wstęp bezpłatny po zapisaniu się.

› Zapisz się na film: wro.news/TwarzeAgaty

MATERIAŁY PRASOWE PRODUCENTA/PLESNAR & KRAUSS FILMS

Film pt. Twarze Agaty wyreżyserowała Małgorzata Kozera w 2023 r.

Krzysztof Skonieczny nakręcił film o swoim mieście

– Filmem „Wrooklyn Zoo" chcieliśmy oddać hołd dla Wrocławia jako miejsca unikatowego, jeśli chodzi o historię i mapę Polski, oraz przede wszystkim dla jego mieszkańców, którzy – począwszy od roku 1945 – współtworzą stolicę Dolnego Śląska i cały region – mówi reżyser Krzysztof Skonieczny w rozmowie z Magdaleną Talik o nowym filmie.

Pana nowy film „Wrooklyn Zoo" wszedł niedawno do kin. Wiele jest w nim autobiograficznych detali – Wrooklyn Zoo, czyli nazwa skejterskiej grupy, IX LO, do którego chodzi główny bohater, a niegdyś uczęszczał Pan, mocno obecny w wielu scenach filmu skejterski świat.

We „Wrooklyn Zoo" rzeczywiście jest dużo punktów stycznych z moją biografią, wiele ważnych dla mnie miejsc, które kojarzą mi się ze wspomnieniami i doświadczeniami, a także energią ludzi, którzy mnie ukształtowali. Natomiast w moich filmach zawsze jest to rzeczywistość, którą poddaję silnym procesom mitologizacji i metaforyzacji, żeby lokalności i czemuś osobistemu nadać uniwersalny sens.

W filmie jest IX LO, deskorolka, imprezy, subkultury, moi znajomi z okresu młodości, czyli końca lat 90. i początku dwutysięcznych oraz wiele innych. Dla potrzeb filmu nakręciliśmy kilka migających pocztówek jak moją podstawówkę na Zakrzowie, nieczynny już basen na Kłokoczycach, sporo moich skejtowych miejscówek, jak Manhattan czy Świdnicka, wiele z melancholijnego Nadodrza czy bardziej turystyczne rewiry Starego Miasta, które we Wrocławiu, opierając się gentryfikacji, nadal mocno należą do mieszkańców.

Wspomniane deskorolkowo-rapowo-grafficiarskie crew „Wrooklyn Zoo" mieliśmy dawno temu z Mateuszem Zielonką, który zresztą występuje w filmie. Jest postać dziadka grana przez Jana Frycza i jest to częściowo hybryda moich dziadków – dziadka Stasia, który przeniósł się do Wrocławia z okolic Torunia, i dziadka Pawła, który był repatriantem z okolic Lwowa, co ma ogromne znaczenie dla postaci w filmie.

> Mogłem spojrzeć na Wrocław z pewnej perspektywy, która jest już na pewno kierowana jakimś dystansem, refleksją, syntezą, jeśli chodzi o moją biografię, bo wyjechałem dwadzieścia lat temu na studia do Warszawy i już tam zostałem.

We „Wrooklyn Zoo" jest wreszcie pamięć Wrocławia jako miejsca pewnej energii, zawieszonego w czasie i dryfującego w przestrzeni. Miasta, w którym trudno powiedzieć, który akurat jest rok, to już zależy od tego, gdzie i jak głęboko zapuścimy się we wrocławski labirynt.

Pokazuje Pan w filmie środowisko romskie. Zaangażował Pan wrocławskich Romów?

Tak, w filmie grają Romowie z Wrocławia i z Dolnego Śląska, chociażby z Wałbrzycha. Natomiast Natalia Schmidt, grająca główną rolę Zory, i jej rodzina, w tym jej prawdziwa babcia Danuta Dolińska, która wcieliła się w rolę wróżbitki-wiedźmy, pochodzi z Ciechocinka. Mamy też Romów z Włocławka, Gniezna i południa Polski, jak choćby młodego chłopaka, który wciela się w postać Gino.

Postawiliśmy sobie za punkt honoru, żeby każdą z romskich postaci zagrała prawdziwa osoba ze społeczności romskiej. Objechaliśmy dosłownie całą Polskę w poszukiwaniu naszych romskich bohaterów i bohaterek, zaprzyjaźniając się z nimi. W filmie staraliśmy się pokazać jak największy przekrój społeczności romskiej. Okazuje się, że aż 72% naszego społeczeństwa nie zna osobiście nikogo ze społeczności romskiej, a to największa mniejszość etniczna w Europie! W dodatku bardzo prężnie się rozwijająca, wbrew, niestety, nadal panującym stereotypom i uprzedzeniom.

Pracuje Pan często z naturszczykami. Do „Wrooklyn Zoo" zaprosił Pan Natalię Szmidt. A gdzie wypatrzył Pan Mateusza Okułę, odtwórcę głównej roli Kosy, deskorolkowego mistrza Polski?

Wcześniej obserwowałem go na soszialach i kiedyś przyjechałem na zawody skejtowe do Trasformatora, które Mateusz zresztą wygrał. Na desce wydawał się charyzmatycznym szatanem, więc tego samego wieczoru powiedziałem mu o filmie, bo scenariusz był już wtedy w dużej części gotowy. Natomiast okazało się, że poza deskorolką Mateusz jest bardzo poblokowany, jeśli chodzi o wyrażanie emocji czy ekspresję – gdy na pierwszych zdjęciach próbnych dałem mu zadanie, żeby wystawił głowę przez szyberdach i krzyczał z radości, nie mógł wydobyć z siebie głosu. Odblokowanie go zajęło dwa lata, ale był to pasjonujący proces. Wtedy też zapewniliśmy mu szkołę teatralną pod okiem wielu specjalistów – aktorów, konsultantów, psychologów. Podobnie w przypadku Natalii, której sytuacja wyjściowa była inna, ponieważ jest obytą ze sceną świetną tancerką, ale też pięknie przeszła przez wszystkie przygotowania do roli.

Do tego sam regularnie pracowałem z ich obojgiem. Musieli nabrać cech ekranowych bohaterów, zbudować ich na fundamencie swojej biografii i wrażliwości, a to wymagało od nich wytrzymałości fizycznej i psychicznej.

Z „Wrooklyn Zoo" bije nostalgia za minionymi czasami. Wybrzmiewa Kaliber 44, Hemp Gru czy Syndykat, są piosenki o Wrocławiu Marii Koterbskiej i Romana Kołakowskiego. Czym dzisiaj, kiedy patrzy Pan na Wrocław bardziej z warszawskiej perspektywy, jest dla Pana miasto młodości?

Mogłem spojrzeć na Wrocław z pewnej perspektywy, która jest już na pewno kierowana jakimś dystansem, refleksją, syntezą, jeśli chodzi o moją biografię, bo wyjechałem dwadzieścia lat temu na studia do Warszawy i już tam zostałem. Ale bywam tu często u najbliższej rodziny – mamy, taty, siostry – i przyjaciół.

Wrocław przywołał mnie po latach przez spektakl „Magnolia", który w 2019 roku zrealizowałem we Wrocławskim Teatrze Współczesnym. Poczułem wtedy, że chcę odkryć to miasto na nowo. Przy projekcie „Wrooklyn Zoo" byliśmy wyjątkowo czujni, a kierowała nami myśl, że robimy ten film dla Wrocławia. Wszyscy wrocławianie i wrocławianki obdarzyli nas niesamowitym zaufaniem i obdarowali huraganową energią.

Tym filmem chcieliśmy oddać hołd dla Wrocławia jako unikatowego, jeśli chodzi o historię i mapę Polski, miejsca, oraz przede wszystkim jego mieszkańców, którzy począwszy od roku 1945 współtworzą stolicę Dolnego Śląska i cały nasz unikatowy region. Czuję, że tak kompleksowego filmu pokazującego Wrocław jeszcze nie było, a nasze miasto w pełni na to zasługuje.

› **Cała rozmowa na stronie wro.news/krzysztof-skonieczny**

OLEKSANDR POLTAKOVSKY

Bliżej kultury w listopadzie w Prozie

W tym miesiącu w klubie Proza odbędą się kolejne wydarzenia z cyklu „Bliżej kultury", organizowanego przez Wrocławski Dom Literatury. Będzie można np. spotkać się ze Szczepanem Twardochem czy obejrzeć „Chłopów".

Agata Zięba

JACEK POREMBA

Szczepan Twardoch będzie opowiadał o swojej nowej powieści 20.11 w Przejściu Garncarskim 2

Kluczowym założeniem projektu „Bliżej kultury" jest rozwijanie aktywności kulturalnej i integracja mieszkańców Wrocławia, w tym zapewnienie dostępności do wydarzeń możliwie jak najszerszemu gronu zainteresowanych osób. Dlatego przy realizacji wydarzeń wykorzystywane są takie rozwiązania, jak: audiodeskrypcja, napisy, tłumaczenie na Polski Język Migowy czy pętle indukcyjne.

Co z literatury? W środę 20 listopada o godz. 18 Proza zaprasza na spotkanie z uhonorowanym Paszportem „Polityki", Nagrodą im. Kościelskich czy Nagrodą Czytelników Nike Szczepanem Twardochem o 12 powieści w jego dorobku „Powiedzmy, że Piontek". Rozmowę z pisarzem poprowadzi literaturoznawczyni, tłumaczka i wykładowczyni akademicka Joanna Degler. Spotkanie będzie tłumaczone na Polski Język Migowy, organizatorzy zapewniają również audiodeskrypcję oraz możliwość wypożyczenia pętli indukcyjnych. Wstęp wolny.

A co w kinie? W listopadzie będzie można obejrzeć pokaz filmu „Chłopi" w reż. i DK Welchman i Hugh Welchmana (twórców głośnego „Twojego Vincenta"). Seans odbędzie się 27 listopada o godz. 17 w Kinie Nowe Horyzonty. Tuż po nim będzie mieć miejsce rozmowa, w której wezmą udział Łukasz Kozak (badacz historii kultury, autor książki „Upiór. Historia naturalna") oraz Kacper Pobłocki (antropolog, pisarz i wykładowca na Uniwersytecie Warszawskim). Spotkanie poprowadzi Antonina Tosiek (badaczka diarystyki chłopskiej). Film pokazywany będzie seansem z audiodeskrypcją i napisami. Istnieje też możliwość wypożyczenia pętli indukcyjnych. Rozmowa po pokazie będzie tłumaczona na Polski Język Migowy. Obowiązuje rezerwacja biletów pod adresem info@literatura.wroclaw.pl.

Rezerwację odbiorników na oba wydarzenia, zgłaszanie zapotrzebowania na asystentów, którzy pomogą w dotarciu na miejsce oraz innych specjalnych potrzeb można zgaszać pod adresem: info@literatura.wroclaw.pl.

Do końca roku odbędą się jeszcze m.in. czytania sensoryczne, spotkanie autorskie, pokaz filmowy.

› Więcej szczegółów na stronie literatura.wroclaw.pl

Wrocław tak gra w planszówki, że fest

W weekend 16-17 listopada we wrocławskiej Czasoprzestrzeni odbędzie się 14. edycja Międzynarodowego Festiwalu Gier Planszowych – Wrocław Games Fest 2024. Niemal 3 tys. tytułów, światowe premiery i konkursy z nagrodami. Wstęp wolny! Nie może was zabraknąć.

OLEKSANDR POLTAKOVSKY

Uczestnicy Wrocław Games Fest w Czasoprzestrzeni w 2023 roku

Agata Zięba

Wrocław Games Fest 2024 to największe na Dolnym Śląsku wydarzenie poświęcone nowoczesnym grom planszowym. W najbliższy weekend 16 i 17 listopada w Czasoprzestrzeni przy ul. Tramwajowej 1-3 będzie okazja, aby:

- poznać ponad 2600 różnych tytułów gier,
- skorzystać z profesjonalnej obsługi tłumaczącej zasady i służącej pomocą przy doborze odpowiedniej gry,
- zdobyć nagrody w quizach, turniejach i konkursach,
- zagrać w najnowsze światowe premiery prosto z targów SPIEL'24 w Essen (Niemcy), czyli największych targów gier planszowych na świecie.

Wrocław Games Fest 2024 jest także niepowtarzalną okazją do poznania wielu interesujących osób, z którymi można spędzać długie godziny przy planszy.

W sobotę planszówkomaniacy mogą odwiedzać Czasoprzestrzeń w godz. 10–20, a w niedzielę od 10 do 18. Wstęp jest wolny. Wydarzenie jest dofinansowane z budżetu Gminy Wrocław.

› Więcej informacji na wro.news/game-fest-24

Koncert wśród książek na Oporowie

Nie było wam wcześniej po drodze do jazzu, a chcielibyście zrobić w jego stronę pierwszy krok? Koncert Leny Poberejko wśród książek to doskonała okazja. Utwory z repertuaru Elli Fitzgerald, Sary Vaughn czy Franka Sinatry wybrzmią w przystępnym, melodyjnym i minimalistycznym wykonaniu. Kiedy? W piątek 8 listopada o godz. 18 w filii nr 3 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Morelowskiego 43. Bilety w cenie od 16 zł do nabycia na **wro.news/koncert-Leny**.

Organy zabrzmią dla niepodległości

Przed nami kolejny bezpłatny koncert w bazylice św. Elżbiety. W piątek 8 listopada o godz. 19 okazją będzie Narodowe Święto Niepodległości. Wstęp na koncert jest bezpłatny. Usłyszymy: Orkiestrę Reprezentacyjną Wojsk Lądowych we Wrocławiu, kier. art. ppłk Krzysztof Żeleśkiewicz, Chór OKTOICH Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego Garnizonu Wrocław, kier art. ks. Grzegorz Cebulski, Piotra Rojka – na organach, Stanisława Śliwińskiego – na fortepianie.

Sztuka Michała Jamioła w DNA

Już w ten piątek (8 listopada) o godz. 18 odbędzie się wernisaż wystawy Michała Jamioła „Barwy emocji" w Galerii DNA przy ul. gen. R. Traugutta 78. To pierwsza prezentacja sztuki Jamioła w stolicy Dolnego Śląska. Artysta urodził się w 1979 roku w Chmielniku, mieszka i tworzy w Kielcach. Zajmuje się przede wszystkim malarstwem akrylowym na płótnie. Jego obrazy można określić mianem abstrakcyjnych. Na wystawie zobaczymy najnowsze prace malarza. Wystawa potrwa do 30 listopada i można ją odwiedzać za darmo w godzinach otwarcia galerii: wt.-śr. godz. 9-15, czw. godz. 10-16.

Segregacja – odpowiadamy na pytania mieszkańców

Segregacja, choć jest obowiązkowa, wzbudza wiele emocji i generuje pytania. Czy potłuczone szkło można wrzucać do zielonego pojemnika? Dlaczego kości nie mogą trafić do bio? Dlaczego w ogóle musimy segregować odpady? To temat, wokół którego narosło wiele mitów oraz wątpliwości. Czas się z nimi rozprawić! Nasza redakcja zebrała najczęściej pojawiające się pytania mieszkańców – od tych dotyczących podstaw segregacji, po kwestie techniczne i logistyczne związane z ich wywozem i przetwarzaniem. Przeczytajcie!

Dlaczego obierki wyrzucamy do bio, ale kości już nie?
Obierki z warzyw czy owoców to idealny materiał na kompost. W naturalny sposób przechodzą proces rozkładu, tworząc przy tym cenny nawóz.
Zupełnie inaczej jest z kośćmi czy resztkami mięsa, które muszą trafić do pojemnika na odpady zmieszane (choć uwaga, nie dotyczy to skorupek jaj!).

Dlaczego? Bo wrzucone do bioodpadów nie tylko mogą zaburzyć cały proces kompostowania, ale też stać się źródłem nieprzyjemnych zapachów i zagrożenia sanitarnego. Podobnie wygląda sytuacja z odpadami ogrodowymi. Liście, rośliny czy gałęzie powinny trafić do pojemnika bio, ale ziemia z doniczek musi już trafić do odpadów zmieszanych. Zawiera ona często nawozy i inne substancje chemiczne, a także żwir, który jest traktowany jako odpad budowlany.

Mieszkańcy radzą...

"Dla osób, które produkują mało odpadów i rzadko je wyrzucają - ja trzymam swoje bio w pudełku w zamrażarce, aż się nie uzbierają do wyniesienia (zazwyczaj kilka dni)."

użytkownik Instagrama, źródło instagram portal_wroclawpl

Czy koszt transportu śmieci podzielonych na kategorie nie jest droższy?
To prawda, że selektywna zbiórka odpadów wiąże się dla miasta z większymi kosztami operacyjnymi – wymaga dodatkowych pojazdów i rozbudowanej logistyki. Jest to jednak konieczność podyktowana nie tylko przepisami prawa, ale także troską o skuteczny proces recyklingu.

Odpady zmieszane są znacznie trudniejsze, bardziej czasochłonne i droższe w przetwarzaniu, a wiele surowców traci w nich bezpowrotnie swój potencjał do ponownego wykorzystania.

Mieszkańcy radzą...

"Zmieszane wynosiłam ostatnio 5 miesięcy temu. Ale mam kompostownik w ogródku. Wybieranie kompostownika to najtwardsza lekcja. Pożegnałam herbaty w torebkach – tylko liściaste. Cukiereczki w papierkach i woreczki foliowe. Wszystko w pudełkach."

p. Anna, źródło: facebook wroclaw.pl

Najlepiej widać to na przykładzie papieru. Wyrzucony do odpadów zmieszanych i zabrudzony innymi śmieciami nie nadaje się do ponownego przetworzenia. Zamiast zagospodarować istniejący surowiec, konieczne będzie wycięcie kolejnych drzew. Skala tego problemu jest znacząca. Warto pamiętać, że każda tona papieru z recyklingu to aż ok. 17 uratowanych drzew i więcej ocalonych terenów zielonych.

Dlaczego nie można wrzucać potłuczonego szkła do pojemnika na szkło, przecież w momencie odbioru i tak się wszystko potłucze?
Co do zasady, do zielonego pojemnika można wyrzucać potłuczone szkło opakowaniowe, np. butelki czy słoiki. Inaczej jest jednak ze szkłem żaroodpornym, okiennym, lustrami czy ceramiką – ze względu na odmienny skład chemiczny, trafiają do innych pojemników (większe ilości tego typu odpadów dobrze zawieźć na PSZOK).

Nie należy natomiast celowo kruszyć szkła. Rozdrobnione kawałki mogą stanowić zagrożenie zarówno dla osób zajmujących się zbiórką i segregacją odpadów, jak i dla maszyn

Mieszkańcy radzą...

"Wyrzucam tzw. suche do jednego kosza, czyli butelki, szkło, papier i potem segreguję przy koszach. Zajmuje to chwilę. W ten sposób w domu mam dwa duże kosze na mieszane i inne oraz malutki pojemniczek na bio."

p. Ada, źródło: facebook Wroclaw [Wroclove]

używanych do recyklingu. Rozdrobnione szkło jest także trudniejsze do oczyszczenia, co komplikuje jego dalsze przetwarzanie. To przede wszystkim dlatego warto wyrzucać szkło – w miarę możliwości – w całości lub w większych kawałkach.

Podział szkła na kolory przy segregacji, czy nadal istnieje?
Aktualnie wszystkie odcienie szkła wrzucamy do zielonego pojemnika z napisem „szkło". Współczesna technologia sprawnie radzi sobie z jego kolorystyczną segregacją. Nowoczesne zautomatyzowane systemy wykorzystujące urządzenia optyczne precyzyjnie identyfikują i sortują szkło według koloru.

Jak mam prawidłowo segregować, skoro na moim osiedlu są trzy kosze, a nie pięć?
Segregacja na pięć koszy (plastik i tworzywa sztuczne, bio, papier, szkło oraz zmieszane) jest obowiązkowa. Jeśli na twoim osiedlu nie ma wszystkich pojemników, należy zgłosić ten fakt do zarządcy terenu – to właśnie na nim, według prawa, spoczywa obowiązek zapewnienia kompletu pojemników do segregacji.

Kiedyś segregowaliśmy nakrętki, ale przyczepili je do butelek. Dlaczego?
Rzeczywiście, dawniej popularne były zbiórki nakrętek na cele charytatywne. Wykonane były z takiego rodzaju plastiku, który stanowił cenny surowiec w recyklingu. Natomiast odzyskiwanie tych nakrętek stanowiło tylko ułamek wszystkich wyprodukowanych. Wiele z nich zanieczyszczało środowisko naturalne lub nawet jeśli trafiło do kontenera z plastikiem – okazywało się zbyt małe, aby zostać przetworzone. Tak małe gabarytowo odpady gubią się w strumieniu – są mniejsze niż sita w zakładach przetwórczych. W efekcie nie zostawały poddane recyklingowi.

› **Więcej porad na stronie www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw/segregacja-odpadow-we-wroclawiu**

Dlaczego jesienią mocniej czuć chlor w kranówce?

ADOBE STOCK

Związki chloru, które MPWiK dodaje do wody o każdej porze roku, zapewniają jej bezpieczeństwo mikrobiologiczne w sieci wodociągowej. Dlaczego więc w okresie jesienno-zimowym zapach chloru w wodzie jest bardziej wyczuwalny niż wiosną i latem? Wyjaśniamy.

Redakcja

Odpowiedź jest prosta: ma na to wpływ temperatura wody, która zimą i jesienią jest niższa. Dlaczego tak się dzieje? To wyjaśnia tzw. prawo Henry'ego: „Wraz ze wzrostem temperatury i obniżeniem ciśnienia rozpuszczalność gazów w cieczach spada, a wraz ze spadkiem temperatury i wzrostem ciśnienia – rozpuszczalność gazów w cieczach rośnie". Przy niższej temperaturze chlor, który jest gazem, osiąga większe stężenie, przez co jest bardziej wyczuwalny.

Przykład? Dla porównania załóżmy zbliżone ciśnienie i tę samą ilość chloru dozowaną latem i zimą do wody, którą przesyłamy siecią wodociągową. Wraz z odległością od zakładów produkcji wody MPWiK stężenie chloru i jego wyczuwalność w kranówce maleją. Ale latem po przemierzeniu 10 km sieci stężenie chloru w wodzie może wynosić 0,02 g Cl2/m3, a zimą 0,08 g Cl2/m3!

Chlor jest stosowany po to, aby zapewnić czystość mikrobiologiczną wody, która trafia do mieszkańców. To właśnie dzięki niemu woda zimna w miejskiej sieci wodociągowej nie ma bakterii, wirusów i innych zarazków.

Dawki chloru są w pełni bezpieczne dla człowieka, zgodne z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. We wszystkich badanych punktach monitoringu jakości wody w sieci wodociągowej stężenie chloru nie przekracza dawki dopuszczalnej w kranie u klienta, czyli 0,3 g/m3.

Czarnym koniem znowu być – ale jak?

Ponowne posiłki ze Szwecji i liderki, którym poprzedni sezon przetrzebiły kontuzje – takim materiałem władze koszykarskiej Ślęzy zbudowały skład na nowy sezon Orlen Basket Ligi Kobiet. Na razie są dwa zwycięstwa w czterech meczach. Przed Ślęzą okno na mecze kadry, a potem mecz z Polonią Warszawa (18.11).

Michał Sałkowski

MATERIAŁY PRASOWE

Lovisa Hjern (na zdj. z lewej) jest w tym sezonie bez wątpienia główną reżyserką gry koszykarskiej Ślęzy

W składzie Ślęzy na nowy sezon pozostały dwie wysokie liderki – Digna Strautmane i Amerykanka Schaquilla Nunn – jej brak pod koszem w decydujących momentach poprzedniego sezonu mocno skomplikował wrocławiankom walkę o medale. Skończyło się na miejscu tuż za podium.

Cóż, że ze Szwecji

Do mieszanki na nowy sezon dołożyć trzeba polskie akcenty – Aleksandrę Mielnicką i Martynę Kozik (z akcentami w młodzieżowej kadrze) oraz seniorskie reprezentantki Polski – Martynę Pykę i Natalię Kurach. A także Annę Wińkowską, która dołączyła do Ślęzy w trakcie poprzedniego sezonu.

Za rozegranie i punktowanie odpowiadać mają Amerykanka Robbi Ryan i Szwedka Lovisa Hjern – obie z przeszłością w lidze szwedzkiej. Jedna w Lulea Basket, druga chociażby w Norrköping Dolphins.

Zastąpić mają ubiegłoroczny duet na tych pozycjach (1/2) – czyli Angel Baker oraz Lexi Held. Hjern dwa sezony miała okazję w barwach Dolphins występować z Held, a przed transferem do Wrocławia, to właśnie u niej robiła rekonesans.

Początek z potencjałem

Ślęza rozegrała do tej pory cztery mecze, w tym jeden u siebie (bilans 2–2). Terminarz nie był dla niej łaskawy. Przegrała nieznacznie z mistrzyniami Polski KGHM BC Polkowice (74:79) i z brązowymi medalistkami z VBW Gdynia (61:75). Wygrała w domu z AZS Politechniką Poznań (84:57) i ostatnio na wyjeździe z Basketem Bydgoszcz (73:55), dominując na tablicach. Za niespełna dwa tygodnie wrocławianki staną naprzeciw Polonii Warszawa (bilans 1–3), która też ma za sobą potknięcia z Gdynią i Polkowicami. Czas powinien grać na rzecz Dolnoślązaczek. Będzie okazja doszlifować schematy gry na treningach. A to, dlatego że do ligowej walki Ślęza wróci na własnym parkiecie dopiero 18.11. Teraz kalendarz zajmą rozgrywki reprezentacji i eliminacje do ME 2025 (mecze z Belgią i Azerbejdżanem). Wśród biało-czerwonych są Pyka i Kurach.

Przywieźli dwa medale od Robin Hooda

Młodzi łucznicy UKS Luks z wrocławskiego Przedmieścia Oławskiego ustrzelili dwa brązowe krążki na Run Archery European Cup 2024 w Sherwood w Anglii. Drzwi ich klubu są otwarte dla wszystkich chętnych do trenowania łucznictwa biegowego.

ARCHIWUM UKS LUKS

Łucznik UKS Luks w czarnej czapce strzelający do celu w Sherwood

Błażej Organisty

W świecie pozafilmowym Sherwood to po prostu las otaczający wioskę Edwinstowe w hrabstwie Nottinghamshire w Anglii. Ale pamięć o Robin Hoodzie i łucznictwie jest żywa, czego dowodem są zawody w tej dyscyplinie sportowej.

W październiku, niemal w domu Robin Hooda, zorganizowano Run Archery European Cup 2024, czyli Puchar Europy w Łucznictwie Biegowym 2024. W imprezie wystartowali zawodnicy Uczniowskiego Klubu Sportowego Luks z Przedmieścia Oławskiego. Było to dla nich najważniejsze wydarzenie sezonu, do którego przygotowywali się od ubiegłorocznej jesieni.

W sierpniu przyszła pora na ogólnopolski turniej w Kątach Wrocławskich i parku Staromiejskim, na którym wyłoniła się 7-osobowa reprezentacja Polski (2 juniorki i 5 juniorów) na Puchar Europy w Sherwood.

Częścią zawodów, przeprowadzonych w różnych konkurencjach, (bieg trasą poprowadzoną przez rezerwat starych dębów, strzelanie na torze – w tym do celów ruchomych). Łupem reprezentantów Polski i jednocześnie zawodników wrocławskiego klubu padły dwa medale: ■ brązowy juniora Józefa Szulca w sprincie mężczyzn, ■ brązowy Oli Kosik w biegu długim.

UKS Luks (ul. Komuny Paryskiej 35/2) czeka na zainteresowanych rozpoczęciem treningów łucznictwa biegowego.

› Zajrzyj na: uksluks.pl/kontakt

Tydzień w skrócie

Wrocławianin **Hubert Hurkacz** (12.) przegrał w I rundzie paryskiego turnieju ATP Masters 1000 z Amerykaninem Alexem Michelsenem 1:6, 3:6. Był to pierwszy występ Hurkacza po dłuższej przerwie. Ostatni raz rywalizował na korcie 27.09. Co ciekawe, Polak cały czas nie wybrał swojego trenera głównego po tym, jak pod koniec sierpnia rozstał się ze swoim wieloletnim szkoleniowcem Craigiem Boyntonem.

Piętnastopunktową porażką 78:93 zakończył się mecz **koszykarzy Śląska** w Orlen Basket Lidze z MKS-em Dąbrowa Górnicza. W pięciu dotychczasowych spotkaniach w lidze wrocławianie wygrali tylko raz. Najskuteczniejszy w ekipie WKS-u był Daniel Gołębiowski (16 pkt.). Aż 35 oczek (6x3) rzucił najlepszy w MKS-ie Souley Boum.

WYDARZENIA SPORTOWE

Piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa (15.kolejka), 9.11, godz. 20.15, Tarczyński Arena, **Śląsk Wrocław – Górnik Zabrze** *(Canal+ Sport3)*

Piłka ręczna

Orlen Superliga, 13.11, godz. 20, Hala Orbita, **Śląsk Wrocław – Rebud KPR Ostrovia Ostrów Wielkopolski** *(Emocje TV)*

Koszykówka mężczyzn

Orlen Basket Liga, 9.11, godz. 17.30, Hala Orbita, **Śląsk Wrocław – Polski Cukier Start Lublin** *(Polsat Sport 2)*

Liga Mistrzów, 12.11, godz. 20, Palasport Giulio Bigi, **Pallacanestro Reggiana – Śląsk Wrocław** *(Polsat Sport 1)*

Siatkówka kobiet

Tauron Liga, 10.11, godz. 20.30, HS Łuczniczka, **Metalkas Pałac Bydgoszcz – #VolleyWrocław** *(Polsat Sport 1)*

MATERIAŁY ORGANIZATORA

8.11 Złota era swingu – koncert jazzowy w CAL Maślice

Zagra go wrocławski zespół Soltanto String Quartet, który powstał z zamiłowania do dynamicznej, pełnej energii muzyki. W piątkowy wieczór ich muzyka przeniesie cię w złotą erę swingu, prezentując utwory takich mistrzów, jak Duke Ellington i George Gershwin w unikalnych, jazzowych aranżacjach na kwintet smyczkowy. Organizatorzy koncertu zapewniają, że brzmienie Soltanto String Quartet charakteryzuje się perfekcyjnym wykonaniem, bogatymi harmoniami i niepowtarzalnym klimatem z czasów świetności jazzu. Zagrają: Andrzej Tulik – I skrzypce, Marta Łobos – II skrzypce, Michał Brzostowski – altówka, Filip Turkowski – wiolonczela, Ion Virlan – kontrabas. Czas i miejsce: piątek 8.11, godz. 19, Centrum Aktywności Lokalnej Maślice, ul. Suwalska 11. Wstęp wolny.

MATERIAŁY ORGANIZATORA

5.12 Szaleni Naukowcy – naukowe show dla dzieci

Barwne widowisko (70 min) o perypetiach niezwykłych bohaterów: Człowieka-Robaka, Igreka, Niny i Profesora Trauta. Będzie to pokaz eksperymentów z różnych dziedzin wiedzy, podczas którego młodzi widzowie zobaczą niezwykłe doświadczenia chemiczne, a także znajdą odpowiedzi na nurtujące pytania. W programie: ■ szalona piana – wyrazisty eksperyment, któremu towarzyszą setki litrów kolorowej piany ■ ciekły azot – mgła na stole i ogromny wybuch azotowy ■ cewki Tesli – szereg eksperymentów z niezwykle rzadko spotykanymi urządzeniami, generującymi wysokiej częstotliwości wyładowania elektryczne (zamek błyskawiczny). Dla dzieci w wieku 7–12 lat, czwartek 5.12, godz. 10, 12, 17 i 19, sala koncertowa Radia Wrocław, al. Karkonoska 10. Bilety od 85 zł na **biletyna.pl**.

KRZYŻÓWKA NUMERU 204

1. Budynek, w którym znajduje się Muzeum Sztuki Mieszczańskiej.
2. Fontanna autorstwa Hugona Lederera i stojący nieopodal krasnoludek.
3. Instytucja kultury, która gromadzi i bada cenne obiekty.
4. Królowa nauk, która ma swoją wieżę we Wrocławiu.
5. Inaczej pieczątka.
6. Zakon, kojarzony z leczeniem i ziołolecznictwem.
7. Ostatnio zrewitalizowany wrocławski bastion.
8. Słodowa lub Bielarska.
9. Król Polski, który przebywał we Wrocławiu w czasie, gdy prowadził wojny z cesarzem Niemiec Henrykiem II.

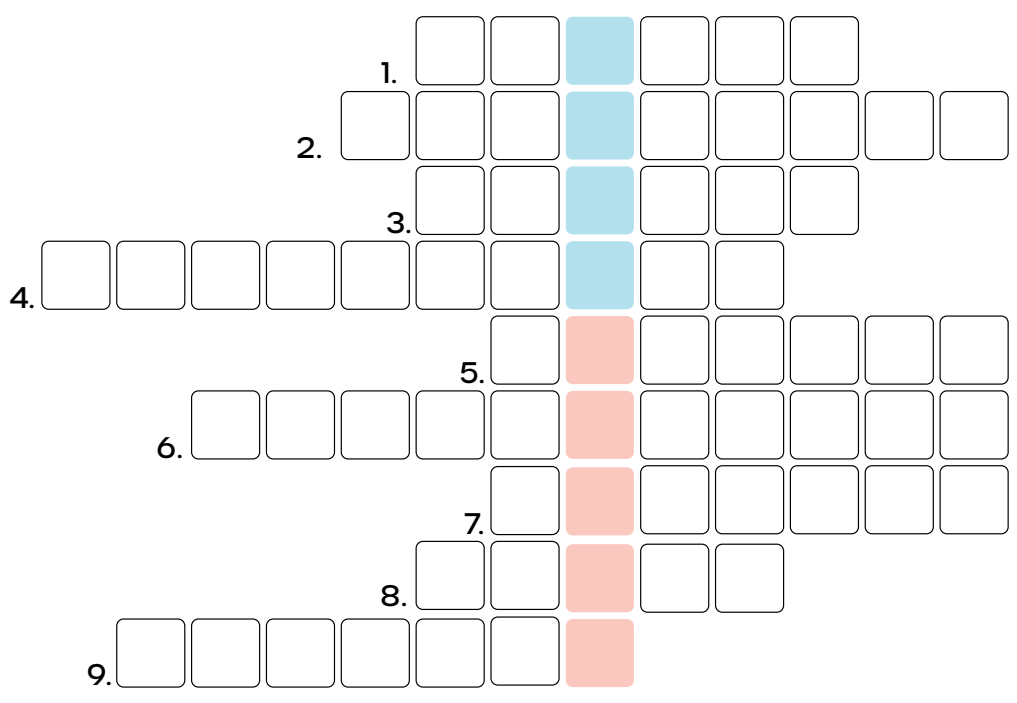

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **204.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **13.11.2024 r.** do **godz. 20.** Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **20.11.2024 r.** Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. telefonu **71 776 71 00**. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i kubek. Zwycięzcami w numerze 202 (hasło: Jesień z muzyką) zostali: pani Krystyna (bluza) i panowie: Jakub (workoplecak) i Włodzimierz (kubek). Gratulujemy!

Regulamin i RODO www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Następny numer biuletynu wroclaw.pl już od 13.11.2024

Pełne archiwum w internecie na www.wroclaw.pl/biuletyn

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8-18)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22 , 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**
Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**
Telefon informacyjny grup rodzinnych Al-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT
Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19 (konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz
Redaktor wydania
Agata Zięba
DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa
WYDAWCA
Gmina Wrocław